

บทที่ 4

บทบาทคนหนุ่มประชาธิปไตย

กลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยในช่วง พ.ศ.2511 - 2514

นับตั้งแต่รัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ.2500 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดของรัฐบาลกับสหรัฐอเมริกา และธุรกิจอันเกิดขึ้นจากสงครามอินโดจีน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อเนื่องมาสู่สมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ผู้คนเริ่มหลั่งไหลจากชนบทเข้ามาอยู่ในเมืองใหญ่ๆ เพื่อหางานทำ เพราะมีช่องทางทำงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว งานไม่เพียงพอกับคน การขาดแคลนที่อยู่อาศัย การขาดแคลนโรงเรียน ปัญหาด้านคมนาคม และอัตราอาชญากรรมที่สูงขึ้น¹ ทั้งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจก่อให้เกิดชนชั้นกลางที่เพิ่มขึ้น ชนชั้นกลางสามารถส่งบุตรหลานเข้าศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศที่ระบบการศึกษาขยายและพัฒนามากขึ้น และในต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาทางด้านสื่อมวลชนได้ทำให้คนไทยตระหนักมากยิ่งขึ้นถึงสภาพความเสื่อมทรามทางสังคมและความไม่เสมอภาคในการเมือง² โดยเฉพาะความรู้สึกในหมู่ชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษา แต่ก็มีมิมีโอกาสได้มีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองสังคมตามแนวทางเสรีประชาธิปไตย

ดังที่เคยมีมาและเคยมีแนวโน้มว่าจะไปได้ดี ในสมัย จอมพล ป.พิบูล สงคราม ที่พยายามหันเหรัฐบาลแบบอำนาจนิยมไปสู่ประชาธิปไตยในช่วงปี พ.ศ.2498 - 2500 แต่เนื่องจากเกิดการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อ 20 ตุลาคม 2501 เสรีภาพทางการเมือง

¹ Joyee Nakahara and Donald A. Witton, Development and Conflicts in Thailand, Cornell University Thailand Project, Interim Report Series, No 14, June 1971. P. 126.

² ทักษิณ แจ่มดีเจริญ, การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ, แปลโดยพรรณฉัตรพลรักษ์ และ ม.ร.ว.ประกายทอง สิทธิสุข, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), หน้า 455 - 456.

เมืองจึงถูกปิด^๓ อีกครั้ง โดยห้ามการตั้งพรรคการเมืองต่างๆ ยกเลิกรัฐธรรมนูญและห้ามชุมนุมทางการเมืองเกินกว่าห้าคนด้วย^๔ แต่ก็ยังมีกลุ่มปัญญาชนหัวก้าวหน้ากลุ่มหนึ่งที่ไม่เห็นความไม่เสมอภาคทางการเมือง และมีความศรัทธาในระบบพรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งหยุดกิจกรรมทางการเมืองและแตกแยกไปหลังการรัฐประหารกลุ่มปัญญาชนกลุ่มนี้รวมกันเพียงไม่กี่คน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ดังที่คุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ หัวหน้ากลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2514 บรรยายถึงกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์เริ่มแรกว่า

"ก่อนที่จะมีพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นอีกครั้ง 2 กลุ่มพวกนี้มีความเห็นว่าบ้านเมืองเป็นของเราแล้วก็ต้องการจะตอบแทนแผ่นดินเกิด เกิดความกตัญญู พวกเราบางคนก็มีฐานะที่พอจะมีกินถ้าไม่มีก็มีความจริงใจ เราเห็นว่าบ้านเมืองควรจะดูแลรักษา ก็เลยประชุมปรึกษาหารือกัน และตอนนั้นมีการห้ามชุมนุมเกิน 5 คน แต่เรารู้ว่าเราไม่ได้ชุมนุมทางการเมือง เป็นการคุยกันเฉยๆ มันก็เป็นสิ่งที่ทำได้ หลังจากนั้นปี 2508 ก็พอดีทางด้านพรรคประชาธิปัตย์ก็ร่วมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการตั้งที่กฎหมายห้ามรวมตัวกันแต่เรารู้ว่าจะมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งเรารู้ก่อนก็พอดีปี 2511 มีการประกาศรัฐธรรมนูญ พวกเราและสมาชิกเก่าของพรรคประชาธิปัตย์ก็ไปเชิญ อาจารย์ ม.ร.ว. เสถียร ปราโมช มาเป็นหัวหน้าพรรค"^๕

การบอกเล่าของคุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐแสดงให้เห็นว่าเริ่มแรกกลุ่มหนุ่ม เป็นกลุ่มของคนหนุ่มเพียงไม่กี่คน ที่ศรัทธาพรรคประชาธิปัตย์คุยกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองเท่านั้น ยังไม่ถึงกับเป็นการจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการ ซึ่งกลุ่มหนุ่มเหล่านี้ น่าจะถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หน้าใหม่ ร่วมกับบุคคลที่เคยเป็นสมาชิกในอดีตและพวกกลางเก่ากลางใหม่เพียงไม่กี่คน ทั้งนี้เพราะสมาชิกเก่า ได้ล้มหายตายจากไปบ้าง เจ็บป่วยทุพพลภาพหรือแก่เฒ่า เกินกว่าที่จะกลับมาต่อสู้ทางการเมืองอีก และหนีหายไปไม่มีจิตใจจะต่อสู้กับความลำบากยากแค้นในทางการเมือง ตลอดจนการรอคอยเวลาที่เนิ่นนานถึง 10 ปี เบื่อหน่าย และ

^๓ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 8, ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2501, "ราชกิจจานุเบกษา" (20 ตุลาคม 2501).

^๔ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 13, พ.ศ. 2501, "ราชกิจจานุเบกษา" (23 มิถุนายน 2501).

^๕ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

เอือมระอาต่อความไม่แน่นอนทางการเมืองบ้าง ตลอดจนหัวหน้าพรรคเก่าคือนายควงได้ถึงแก่กรรมไป ⁶

คนหนุ่มเหล่านี้เป็นประเภทหัวหน้า แต่ละคนการศึกษาดี มีปริญญาเมืองไทยและมีพวก "หัวนอก" อยู่ไม่น้อย สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เหล่านี้เป็นนักการเมืองที่ทะเยอทะยานหมายมั่นปั้นมือและมีความหวังในทางการเมืองอยู่มาก ⁷ นอกจากนี้ คุณสมิคร เจียมบุญเศรษฐได้กล่าวถึงบทบาทของคนกลุ่มนี้ ได้มีส่วนในการฟื้นฟูพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นมาอีกครั้ง โดยได้มีส่วนในการเชิญรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ที่วางมือทางการเมืองไปกลับมาสู่การเมืองอีกครั้ง เป็นหัวหน้าพรรคคนที่ 2

"ก่อนที่จะถึงวันประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2511 กลุ่มพรรคการเมืองต่างๆ ก็ได้เริ่มไหวตัวในวันที่จะรวมกลุ่มกันขึ้น สำหรับการรองรับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และหนึ่งในจำนวนนั้นคือสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งการรวมกลุ่มของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์นั้น เริ่มตั้งแต่ความไม่มีอะไรเลยเป็นที่ตั้ง (หมายถึงการรวมกลุ่มกันอีกครั้งหลังสุด ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2511) เพียงแค่การสนทนาปราศรัยภายในวงแคบบนโต๊ะเก้าอี้เก้าตัว เพียงไม่กี่ตัว แต่ด้วยความปรารถนาอันแรงกล้าในอันที่จะให้ประเทศไทยและปวงชนในชาติได้พบกับความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง จึงได้พยายามดิ้นรนขวนขวายจนเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้วจึงได้มีการพบปะกันอย่างเปิดเผย แต่ก็ยังจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองที่สมบูรณ์ขึ้นมาไม่ได้ เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายสิ่งหลายประการและที่สำคัญคือ ยังไม่มีหัวหน้าพรรคที่เหมาะสม ในที่สุดที่ประชุมได้มติดังกล่าวว่าจะจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นก็ปรึกษาหารือกันว่าผู้ที่จะรับตำแหน่งหัวหน้าพรรคนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละจริงๆ เป็นประการแรก และมีความรู้ความสามารถพอที่จะบริหารประเทศให้บรรลุถึงความเจริญก้าวหน้าสามารถรอบรู้ในวิชาการต่างๆ และเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและประเทศชาติ จึงมีความคิด

⁶ "ทหารเก่า" (นามแฝง), เบื้องหน้า - เบื้องหลังของพรรคประชาธิปัตย์, (กรุงเทพมหานคร : การเวก 2521), หน้า 294 - 295.

⁷ มุรธาธีร์ รักชาติเจริญ, "การก่อตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในกระบวนการทางการเมืองไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 182.

เห็นว่าผู้ที่มีความเหมาะสมควรจะได้แก่ หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช จึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์
เชิญใน ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรค โดยใช้ชื่อพรรคว่า พรรคประชาธิปไตย
เพื่อสืบต่อจากพรรคประชาธิปไตยเดิม อันมี นายควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรค" ๘

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2511 ต่อมาจึงได้มีการ
ประกาศใช้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมืองดังนี้

- พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครกรุงเทพมหานครและธนบุรีประกาศ
เมื่อวันที่ 23 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2512 (โดยมีสาระสำคัญให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลทั้ง
สองจังหวัด ในวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2511)

- พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดพระนครและธนบุรี (โดยมีสาระ
สำคัญให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดทั้งสอง ในวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2511)

- พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนประกาศเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน
พ.ศ. 2511 (โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนทั่วราชอาณาจักร ในวันที่
10 กุมภาพันธ์ 2512)

- พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2511 (พระราช
บัญญัติพรรคการเมืองฉบับที่ 2)

พรรคประชาธิปไตยจึงได้เริ่มมีบทบาททางการเมืองอีกครั้ง คราวนี้ได้รับอนุญาตให้จัด
ทะเบียนได้ในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2511 โดยมีผู้บริหารพรรคที่สำคัญ คือ ม.ร.ว. เสนีย์
ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรค คุณหญิงเลขา อภัยวงศ์ ภรรยา นายควง อภัยวงศ์ เป็นรองหัวหน้า
พรรค และนายใหญ่ ศวิตชาติ อติต ส.ส. จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเลขาธิการพรรคทางพรรคได้
เตรียมตัวเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 อย่างเต็มที่ ทั้งที่รู้ว่าการเมือง
ตามรัฐธรรมนูญยังเป็นประชาธิปไตยไม่เพียงพอเนื่องด้วยสภาฯ ยังมีวุฒิสมาชิกที่มาจากแต่งตั้ง
เป็นจำนวนถึง 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากเลือกตั้ง ๙

๘ สมักร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

๙ นรนิติ เศรษฐบุตร, พรรคประชาธิปไตย ความสำเร็จหรือล้มเหลว, หน้า 62.

นอกจากการเมืองในระดับชาติที่ยังไม่ เป็นประชาธิปไตยเพียงพอแล้วในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐาน และหัวใจที่สำคัญของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติยังมิได้ปูพื้นฐานและวิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นที่ใกล้ชิดตัวประชาชนในลักษณะอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในระหว่าง พ.ศ. 2502 - 2511 องค์การปกครองท้องถิ่นทั่วประเทศถูกรัฐบาลใช้อำนาจในการควบคุมอย่างเข้มงวดใช้อำนาจแต่งตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจังหวัดแทนการเลือกตั้ง โดยอ้างเหตุผลที่แสดงให้เห็นถึงความไม่สามารถปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชน จนเมื่อมีประกาศของจังหวัดพระนครให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครกรุงเทพ เขตเลือกตั้งที่ 1 - 4 จังหวัดพระนครโดยกำหนดวันเลือกตั้ง วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2511¹⁰ พรรคประชาธิปัตย์จึงได้เริ่มบทบาทในการเมืองท้องถิ่น เป็นครั้งแรก ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนครั้งใหญ่ทั่วประเทศ ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512

แต่ความหลักเดิมพรรคประชาธิปัตย์นั้นไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหารงานภายในเทศบาลโดยมีจุดหมายใหญ่อยู่ที่การตั้งรัฐบาลบริหารประเทศมากกว่า คุณสมักร เจียมบุรเศรษฐ ตัวแทนของคณะมนตรีประชาบดีปัตย์ ซึ่งได้รับคัดเลือกให้ลงสมัครสมาชิกสภาเทศบาลนครกรุงเทพในนามของพรรคประชาธิปัตย์และ เป็นคนแรกจากกลุ่มหนุ่มไม่ได้เล่า เหตุการณ์ครั้งนั้นว่า

"เทศบาลเป็นเวทียองจากการเมือง เพราะฉะนั้นการจะเข้ามาควรจะศึกษาท้องถิ่นแล้วจึงขึ้นไปสู่ระดับชาติ ทางเราก็เสนอพรรคซึ่งปกติพรรคจะไม่เล่นเรื่องนี้พรรคประชาธิปัตย์ไม่เคยมีในเทศบาลเลยตั้งแต่ท่านควง เราเพิ่งเริ่มครั้งนี้เป็นครั้งแรกเพราะว่าท่านเห็นว่าการเมืองใน กทม. มันบริหารยาก เห็นว่าจริง ๆ แล้วรัฐบาลเป็นผู้ควบคุมไม่ว่าตำรวจ ไม่ว่าอะไรทั้งหมด แต่เราเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง การบริหารจะติดขัดตลอด แต่เราเข้าไปเราแสดงให้เห็นว่าไม่ติดขัดอะไร คือส่วนที่เกินอำนาจเกินไป เราก็ไม่ทำ แต่สิ่งที่เราสามารถทำเราก็ทำได้มากอยู่แล้ว"¹¹

¹⁰ สมักร เจียมบุรเศรษฐ, ทิวทัศน์ล้านบาทในเทศบาลกรุงเทพ. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรไทย, 2517), หน้า 3.

¹¹ สมักร เจียมบุรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

จากคำบอกเล่าของคุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยได้มีบทบาทในการนำพรรคประชาธิปไตยลงสู่เวทีการเมืองระดับท้องถิ่น โดยมีความเห็นว่า

"ความเป็นประชาธิปไตย ควรจะ เริ่มต้นจากแวดวงแคบๆ แล้วค่อยขยายกว้างออกไป จนในที่สุด เมื่อปวงชนมีความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตยแล้ว ก็สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่ตั้งตามแห่งประชาธิปไตยในประเทศชาติขึ้นได้" ¹²

ดังนั้นกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยจึงได้ เสนอคุณสมัคร เป็นตัวแทนของกลุ่มต่อคณะกรรมการคัดเลือกของพรรค และได้มีโอกาสลงเลือกตั้งจนประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา คุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ กล่าวว่่า

"พอหลังที่เรารวมตัวเข้ามาในพรรคประชาธิปไตย (อย่างไม่เป็นทางการ) หลังจากนั้นกลุ่มเราก็มีมติให้ผมลงเลือกตั้งทางการเมืองปี 2511 ได้เป็น ส.ส. เทศบาลลงในเขตเลือกตั้งที่ 3 บางเขต แล้วก็ได้รับการเลือกตั้งเป็นคนแรกของกลุ่มหนุ่ม" ¹³

พรรคประชาธิปไตยซึ่งถือว่าเป็นพรรคฝ่ายค้านมาตลอดในการเมืองระดับชาติประสบความสำเร็จได้รับชัยชนะได้เสียงข้างมากในสภาเทศบาลกรุงเทพ คือในจำนวนที่ลงเข้าสมัคร 24 คน ได้รับการเลือกตั้งถึง 22 คน จึงสามารถจัดตั้งคณะเทศมนตรีบริหารงานเทศบาลนครกรุงเทพ โดยมีคุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ คนหนุ่มประชาธิปไตยได้รับเลือกตั้งเป็นเทศมนตรีและเป็นประธานสภาเทศบาลร่วมกับเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีจากพรรคประชาธิปไตย ปรับปรุงการบริหารงานและดำเนินการปราบปรามการทุจริตในเทศบาล ¹⁴ ตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2512 ถึงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 ต่อมา รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้ทำรัฐประหารขึ้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 และประกาศเปลี่ยนแปลงเทศบาลนครกรุงเทพเป็นเทศบาลนครหลวงเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2514 แต่คณะเทศมนตรีของพรรคประชาธิปไตยยังได้รับโอกาสให้บริหารงานเทศบาลนครหลวงต่อไปอีก ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2515 ถึงวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ทั้งที่ผลจากการรัฐประหารทำให้องค์การทางการเมืองระดับชาติอันได้แก่ รัฐสภา และพรรคการเมืองต่างๆ ต้องยุบตัวไป

¹², ¹³ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

¹⁴ ดูรายละเอียดใน สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ, ทุจริตพันล้านบาทในเทศบาลกรุงเทพ, หน้า 20 - 625.

ในที่สุดผลของการรัฐประหารครั้งนี้ก็มีผลกระทบการปกครองท้องถิ่น โดยให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ส่วนผู้บริหารท้องถิ่นในรูปของเทศบาลนั้นก็แต่งตั้งข้าราชการ เป็นคณะเทศมนตรีทั้งหมด คณะผู้บริหารเทศบาลของพรรคประชาธิปัตย์จึงสิ้นสุดลงตั้งแต่บัดนั้น สร้างความสับสน ความไม่เข้าใจในปรัชญาของการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยิ่ง¹⁵

ประชาธิปัตย์ประสบความสำเร็จระดับหนึ่งต่อการเริ่มบทบาททางการเมืองครั้งแรกในระดับท้องถิ่น ทั้งที่มีอุปสรรคจากรัฐบาลที่พยายามมิให้พรรคการเมืองต่างๆ ที่สมาชิกอยู่กระจัดกระจายได้มีโอกาสเตรียมตัวต่อการเลือกตั้งครั้งนี้ เช่นว่าระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นใบสมัครจนถึงวันรับสมัครวันสุดท้ายมีเวลาเพียง ไม่กี่เดือน อีกทั้งประกาศของคณะปฏิวัติเกี่ยวกับกฎอัยการศึกก็ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ทำให้พรรคการเมืองที่ไม่ใช่ของรัฐไม่สามารถเปิดการปราศรัย เพื่อพบปะกับประชาชนเป็นจำนวนมาก ได้แต่คนหนุ่มประชาธิปัตย์และสมาชิกพรรคซึ่งมีจำนวนน้อยในขณะนั้นก็ได้มีความหมายอย่างเต็มความสามารถด้วยการพยายามเข้าถึงประชาชนอย่างตัวต่อตัว และทุกครั้งเรือที่จะสามารถเข้าไปถึง และชี้แจงให้เห็นถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียของปวงชนรวมไปถึงประเทศชาติที่ควรจะมีส่วนรวม แต่เพียงชั่วระยะเวลาเดือนเดียวก่อนที่จะมีการเลือกตั้งกลุ่มสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เห็นว่าไม่ทันการ เพราะตัวสมาชิกพรรคเองก็ต้องทำมาหาเลี้ยงครอบครัวเหมือนคนทั่วไป เวลาที่จะพบปะกับประชาชนก็ไม่มากนัก จึงได้เปลี่ยนวิธีได้เปิดปราศรัยกลางแจ้งครั้งแรก ณ ห้องสนามหลวง และครั้งต่อมา มาที่ลุมพินีสถาน อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ หลังจากที่ได้มีปราศรัยทั้งสามแห่งแล้วก็ได้เปิดการปราศรัยเป็นการปิดท้ายที่ห้องสนามหลวงอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง โดยมีได้หวั่นเกรงต่อการถูกจับกุม นอกจากนี้ได้มีการเขียนป้ายโปสเตอร์ติดตามสถานที่ต่างๆ ที่คนสัญจรไปมา¹⁶

หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งพอใจกับความสำเร็จในเทศบาลกรุงเทพโดยเฉพาะบทบาทของคนหนุ่มสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ จึงได้มีการประกาศเชิญชวนคนหนุ่มสาว นักศึกษา อาจารย์ ตลอดจนนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ ที่เห็นชอบกับการที่จะให้มีการเลือกตั้งอย่างอิสระ และต้องการ

¹⁵ ประหยัด หงษ์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526), หน้า 183.

¹⁶ สมัคร เจียมบุรณเศรษฐ, ทิวทัศน์ล้านบาทในเทศบาลกรุงเทพ. หน้า 10 - 13.

การปกครองแบบประชาธิปไตย ต้องการให้มีระบอบรัฐสภาที่เข้มแข็ง ให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค และสนับสนุนพรรคในกิจกรรมต่างๆ ปรากฏว่ามีนักศึกษา บัณฑิตหนุ่มสาวให้ความสนใจที่จะสนับสนุน พรรคประชาธิปไตยและที่ต้องการเข้าสู่วงการ เมืองต่างมุ่งความสนใจไปที่พรรคประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2511¹⁷ เป็นต้นไป

คุณสมัคร เจียมบุรณเศรษฐ์ กล่าวถึง ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ตอนนโยบาย เริ่มรับคนหนุ่มสาวว่า "คนหนุ่มเข้ามากันเยอะ เพราะอาจารย์หม่อม เสนีย์ เป็นคนที่มีความคิดกว้างไกล ท่านไม่เหมือนผู้ใหญ่คนอื่นที่ว่าคนหนุ่มจะสืบทอดไม่ได้ ท่านต้องการให้คนหนุ่ม เป็นตัวแทนท่าน เปิดโอกาสให้คนหนุ่ม เข้ามา ซึ่งเป็นครั้งแรกที่พรรคประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้คนหนุ่ม ได้มีบทบาท ผม ตอนเข้ามาอายุเพียงยี่สิบสี่ปีเท่านั้น ท่านก็ให้มีบทบาท เข้ามาก็ได้รับ เลือกตั้ง เทศมนตรีนครกรุงเทพ ปี 12 มีการเชิญคนหนุ่มนักศึกษาที่อยากจะเล่นการเมือง เข้ามาที่กลุ่มหนุ่ม มีนักการเมืองชื่อดังในตอนนี้ได้แก่คุณชวน หลีกภัย คุณสุรัตน์ (โอสถานุเคราะห์) พิชัย (รัตนกุล) ดำรง (ลัทธิตพัฒน์) ชนะ รุ่งแสง รวมทั้งพวกที่อยู่ในวงราชการไม่ยากบอกว่าเป็นใคร"¹⁸

สาเหตุที่มีคนหนุ่มหัวก้าวหน้า เข้ามามากนอกจากคำประกาศ เปิดรับสมาชิกของพรรคแล้ว ก็เนื่องจากชื่นชมชื่อเสียงของพรรคประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นพรรคประชาธิปไตยและ เคยเป็นพรรคฝ่ายค้านต่อต้านเผด็จการมาก่อน ดังที่เคยประกาศอุดมคติทางการเมืองของพรรคออกไป เมื่อตอนตั้งพรรคในเดือนเมษายนว่า พ.ศ.2489 ว่า "พรรคนี้ไม่สนับสนุนระบอบเผด็จการไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดและไม่สนับสนุนวิธีการแห่งเผด็จการ ไม่ว่าวิธีการของรัฐบาลใด"¹⁹ จึงเป็นที่ดึงดูดของนักการเมืองหน้าใหม่ที่ เข้ามาสู่วงการทางการเมืองเป็นอย่างมาก

คุณมงคล สิมะโรจน์ อดีตคนหนุ่มประชาธิปไตยที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของกลุ่มกล่าวถึงสาเหตุที่ เข้าสู่พรรคประชาธิปไตยว่า

¹⁷ นรมิต เศรษฐบุตร, พรรคประชาธิปไตย : ความสำเร็จหรือความล้มเหลว, หน้า 46.

¹⁸ สมัคร เจียมบุรณเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

¹⁹ ฉวีรุณี สุทธิมาคาราม, นายควง อภัยวงศ์กับพรรคประชาธิปไตย (กรุงเทพฯ : เรื่องศิลป์, 2522), หน้า 86.

"เมื่อผมกลับจากเมืองนอกใหม่ฯ จบปริญญาโทเต็มผมไม่ตั้งใจจะกลับจากต่างประเทศเลย เพราะทำงานอยู่เมืองนอกอยู่ที่นั่นก็ทำงาน ชื่อบ้านชื่อรถได้อย่างสบายไม่จำเป็นต้องพึ่งพ่อแม่ แต่พักหนึ่งผมมีความเห็นว่าบ้านเมืองเราต้องการคนที่ทำงานให้กับบ้านเมืองเราก็ฐานะบ้านก็ดีไม่เดือดร้อนอะไรแทนที่จะอยู่ทำงานที่เมืองนอกก็น่าจะกลับมาช่วยบ้านเมือง กลับมารับราชการกระทรวงมหาดไทยแล้วระหว่างนั้นผมคิดจะตั้งพรรคการเมืองอยากจะทำงานให้กับบ้านเมืองตอนนั้นไม่มีพรรคอะไรนอกจากรัฐบาลที่เป็นทหารกับพรรคประชาธิปัตย์ เท่านั้นผมไป เข้าบ้านไว้ที่จะตั้งพรรคการเมืองด้วยกำลังตอนนั้นแค่วัยยี่สิบหกกว่าเท่านั้น ปรากฏว่าผมพบกับหม่อม เสนีย์ ท่านก็บอกว่ามงคลแทนที่จะสร้างบ้านใหม่ปัญหาหลักคือทำอย่างไรจะให้เผด็จการหมดไป เสียก่อน เหลือแต่ประชาธิปัตย์ ตอนนั้นมีพรรคประชาธิปัตย์พรรคเดียวที่เป็นประชาธิปัตย์แล้วแทนที่จะสร้างบ้านหลังใหม่หลังคาจะรั่วบ้างอะไรบ้าง ก็ซ่อมแซมไม่่ง่ายกว่าหรือ ผมก็ไปตามพรรคพวกตอนนั้นก็มีความสมัคร สุนทรเวช คุณอุทัย พิมพ์ใจชน คุณชวน หลีกภัย ใครต่อใครอีกหลายคน พวกนั้นก็ตกลงเข้ามา" ²⁰

เมื่อมาถึงการเลือกตั้งครั้งใหญ่ทั่วประเทศในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 คนหนุ่มประชาธิปัตย์ก็ได้เป็นกำลังสำคัญของพรรคอีกครั้ง หลังจากมีบทบาทช่วยเหลือในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครกรุงเทพฯ เมื่อ 1 กันยายน พ.ศ. 2511 ก่อนหน้าที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎร คุณสมัคร เจียมบุรณเศรษฐ์ กล่าวถึงบทบาทของคนหนุ่มในช่วงก่อนเลือกตั้งปี พ.ศ. 2512 ว่า

"คนหนุ่มที่เริ่มต้นเข้ามามีบทบาทประมาณ 15 คน กลุ่มหนุ่มช่วยรณรงค์หาเสียงเราเป็นผู้เปิดเกมส์ทั่วประเทศ 71 จังหวัด เราพาหม่อม เสนีย์ไป เราต้องต่อสู้ทางการเมืองมากมีนักเลงหัวไม้ หนทางไม่สะดวกเหมือนสมัยนี้ พบอุปสรรคมากมาย" ²¹

พรรคประชาธิปัตย์ได้จัดตั้งสำนักงานที่เรียกว่า กองกลางพรรคประชาธิปัตย์เป็นหน่วยงานเฉพาะกิจ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2511 เพื่อเป็นสถานที่สำหรับการติดต่อสมาชิกพรรค และเป็นสถานที่รับสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค ทำหน้าที่แทนสำนักงานเลขาธิการพรรค เพราะในขณะนั้นพรรคประชาธิปัตย์เพิ่งจะตั้งสำนักงานที่แน่นอน ประกอบกับเลขาธิการ นายใหญ่ ทวีชาติ มีภารกิจที่จะต้องสมัคร ส.ส. ที่จังหวัดนครสวรรค์ ไม่มีเวลาที่จะมาบริหารงานในสำนักงานเลขาธิการ

²⁰ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

²¹ สมัคร เจียมบุรณเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

ได้ การทำงานของกองกลางขึ้นโดยตรงต่อคณะกรรมการกลางพรรค เลขานุการพรรค หัวหน้าพรรค และรองหัวหน้าพรรค คนหนุ่มประชาธิปไตยจึงได้มีโอกาสทำหน้าที่ช่วยเหลือพรรคในงานฝ่ายต่างๆ ของกองกลางพรรคประชาธิปไตย โดยมีสมัคร เจียมบุญธรรมเศรษฐ เป็นหัวหน้ากองกลาง รักษาการ ตำแหน่งเลขานุการพรรค ส่วนคนหนุ่มคนอื่นมีบทบาทดังนี้ มงคล สิมะโรจน์ เป็นหน่วยประสานงาน ในการจัดรถไปทำการปราศรัยในที่ต่างๆ นายรังษี สุวรรณสิงห์ ผู้พิมพ์โปสเตอร์ในการเลือกตั้ง ส.ส. และเป็นกรรมการจัดหาทุน นายพิภพ สุวรรณสิงห์ ผู้พิมพ์โปสเตอร์ในการเลือกตั้ง ส.ส. และเป็นกรรมการจัดหาทุน นายพิภพ อะสีตรัตน์ เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและติดต่อการปราศรัยหาเสียง ของหัวหน้าพรรค นายชนะ รุ่งแสง ออกเงินค่าพนักงาน 1 คนเดือนละ 6,000 บาท ทั้งหมด 4 เดือน สำหรับโครงสร้างของกองกลางพรรคประชาธิปไตยมีงานต่างๆ ดังนี้

1. กองการเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่แบ่งสมาชิกสามัญและวิสามัญออกตามจังหวัด
2. กองการเงิน ทำบัญชีรับจ่ายของพรรค
3. กองประสานงาน มีหน้าที่ติดต่อสมาชิกทั่วประเทศและดำเนินงานต่างๆ ภายในพรรค รวมทั้งงานในการรับจดหมาย ส่งจดหมายถึงสมาชิก และในการติดต่อปราศรัยของหัวหน้าพรรคในต่างจังหวัด
4. เก็บข้อมูลและสถิติของผู้สมัคร ส.ส. ทั่วประเทศ ทั้งนี้ได้ทำประวัติของ ส.ส. ผู้ขอสมัครของพรรคเป็นรายบุคคล และเป็นจังหวัดฯ เมื่อคณะกรรมการได้คัดเลือกเข้าสมัคร ส.ส. แล้ว ก็ทำเรื่องประวัติของบุคคลนั้น โดยเฉพาะเป็นจังหวัด เป็นบุคคลรวมทั้งหนังสือโทรเลข ข้อความติดต่อเก็บไว้เป็นหลักฐานของบุคคลนั้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่การติดตามเรื่อง ส่วนบุคคลที่พรรคมิได้คัดเลือก ก็แยกไว้ต่างหากและเก็บไว้เป็นจังหวัด เพื่อศึกษาในโอกาสหน้าต่อไป
5. ปฏิคม ต้อนรับสมาชิกและผู้มาติดต่อเกี่ยวกับพรรคหรือมีความสงสัยข้องใจเกี่ยวกับพรรค
6. ประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ติดต่อกับหนังสือพิมพ์ ติดต่อทางโทรศัพท์ หรือไปจัดพิมพ์ต่างๆ ที่โฆษกพรรคจะแถลง หรือออกข่าวสารที่โฆษกพรรคมอบหมายให้หรือคณะกรรมการกลางให้แถลงไปเป็นต้น
7. กองวิจัยและวางแผน ประมวลคะแนนเกี่ยวกับการเลือกตั้งในพระนครในการสื่อสารในการหารายชื่อผู้สมัคร ส.ส. ทั่วประเทศ และทำสถิติทั่วไป และแบ่งสมาชิกประชาธิปไตย ออกเป็นเก่าใหม่ หนุ่ม ผู้สูงอายุ การศึกษา ม.6 ม.8 และปริญญา ออกเป็นเปอร์เซ็นต์

8. ส่งเสริมและประสานงานในการเลือกตั้ง เช่น เพิ่มข้อความ รูปถ่าย ช่วยเหลือ ทั่วโลกไปงดป้ายพรรคประชาธิปไตยตามวงเวียนต่างๆ (ทั้งนี้ไม่ได้ใช้เงินของพรรคเลยประมาณ สี่หมื่นบาทเศษ)

9. กองพัสดุ รักษาเบิกจ่ายพัสดุของพรรค

10. ข่าวดารพรรค จัดพิมพ์หนังสือข่าวดารให้แก่พรรคส่งให้แก่สมาชิก (ทั้งนี้โดยไม่ได้ นำเงินของพรรคมาจัดทำเลย)

11. โต้ตอบจดหมายของสมาชิกและบุคคลทั่วประเทศ

12. ทำหน้าที่ เป็นเลขานุการคณะกรรมการกลางจัดรายงานการประชุม

งานกองกลางพรรคประชาธิปไตยดำเนินงานเป็นเวลา 6 เดือน จนกระทั่งเลขาธิการ พรรคมาดำเนินงานโดยปกติ โดยที่คนหนุ่มประชาธิปไตยก็มีได้รับ เงิน เดือนจากพรรคแต่อย่างใดและ ยังได้สละ เวลามาทำงานให้พรรค ตั้งแต่ เข้าจรดค่ำและยังได้ออก เงินอีก เป็นจำนวนมากในการทำงาน

บทบาทที่สำคัญอีกประการของคนหนุ่มประชาธิปไตยคือการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคคล ลงเลือกตั้ง รวมทั้งได้มีโอกาสเสนอคนในกลุ่มหนุ่ม เข้าสู่คณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งพรรคก็ให้การ ยอมรับ ดังที่คุณสมัคร เจียมบุญเศรษฐ ได้กล่าวไว้ว่า

"การลงเลือกตั้งใช้ว่าจะเอาเฉพาะที่เพื่อนฝูงก็ไม่ไว้ใจ เพราะหลักปฏิบัติของพรรค เขา จะมีคณะกรรมการ มีประธานของแต่ละภาค และมีคณะกรรมการของแต่ละภาคว่าคนไหนดีคนไหนมี ชื่อเสียงดีเป็นอย่างไร ทางด้านพวกเราก็เสนอเข้ามาด้วย ผมในฐานะรักษาตำแหน่งก็ทำข้อเสนอ ต่อบอร์ดไปแคนดิเนต (Candidate) เราถ่วงถ่วงเลือกหาเพื่อนของเราประเภทที่เดิมพรรคเห็น ว่า เป็นคนเหมาะสมอยู่แล้ว เราเสนอชื่อไป 100 คน จริงๆ อาจจะได้ 30 คน ซึ่งพรรคเขาก็ คำนึงหลักเกณฑ์เก่าๆ คำนึงถึงว่าต้องเป็นคนดีจริงๆ อย่างคุณชวน (หลีกภัย) เขาก็ทำผลงานได้ดี เขากตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่ ช่วยพ่อแม่ ไม่ลืมถึงแม่จน เป็นคนมีอุดมการณ์ คนเมืองตรงเห็นว่า เขาจะ เป็นตัวแทนได้ ชาวเสียงดูใครก็เอามั่นเหมือนตะแกงร้อน 2 ชั้น กลุ่มหนุ่มจะเป็นตะแกงที่ร้อนหยาบๆ ทางพรรค เขาจะร้อนส่วนละ เอียดอีกทีหนึ่ง เราร้อนเสร็จเราก็ให้พรรคพรรคก็พิจารณาอีกทีทำให้ พรรคมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะแทนที่จะเลือกเองก็ต้องทำงานหนัก กลุ่มช่วยเลือกเสียก่อน" ²²

²² สมัคร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

คุณมงคล สิมะโรจน์ ได้กล่าวเสริมในประเด็นนี้ว่า

"ในการคัดเลือกคนลงเนื่องจากท่านผู้ใหญ่มีอายุแล้ว ท่านก็บอกว่าคนนั้นดีคนนั้นดีให้ลง ส.ส. แต่คนรุ่นใหม่คนหนุ่ม เป็นคนคิดเท่านั้น อย่างคุณบัญญัติ บรรทัดฐาน เราเป็นคนคิดหลังสุด (การเลือกตั้งปี 18)" ²³

นอกจากเป็นคนดีมีชื่อเสียงแล้ว ความเป็นบุคคลที่กล้าแสดงความคิดเห็น มีความจริงจัง กล้าวิจารณ์อย่างมีเหตุมีผล ซึ่งเป็นลักษณะของคนหนุ่มที่พรรคได้ เล็งเห็นและให้การยอมรับ คุณอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตคนหนุ่มพรรคประชาธิปัตย์ลงสมัครรับเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2512 และได้รับชัยชนะ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อายุน้อยที่สุดในสภา กล่าวถึง เหตุผลที่ตนเองได้รับเลือกตั้งจากพรรค ว่า

"ผมอยู่ประชาธิปัตย์และได้รับการไว้วางใจจากผู้ใหญ่มากก็เพราะ เราจริงจังต่องาน การเมือง เวลาμιประชุมเราก็เข้าร่วมประชุมบ่อย เวลาออกความคิดเห็น เวลามีปัญหาเราก็ออกความคิดเห็นกล้าวิจารณ์ เวลาμιอะไรก็มักจะออกนํ้าก่อน เมื่อเป็นอย่างนี้ก็ได้รับความไว้วางใจ จากผู้รอบข้าง อยู่ในสภาที่เคยเป็นประธานกรรมการวิสามัญฝ่ายค้าน" ²⁴

ผลการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศปี พ.ศ. 2512 ปรากฏว่าพรรคสหประชาไทย ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลได้ ส.ส. 76 คน สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่สมัครรับเลือกตั้งได้เป็น ส.ส. ได้ มาจำนวน 57 คน และเมื่อพิจารณาตัวสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ พบว่ามีสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่ เก่าจริง ๆ เพียง 7 คน คือ

1. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช	หัวหน้าพรรค ส.ส. พระนคร
2. นายเกษม บุญศรี	ส.ส. พระนคร
3. นายสมบุญ ศิริธร	ส.ส. พระนคร
4. นายโดง สุวรรณทัต	ส.ส. จังหวัดธนบุรี
5. นายใหญ่ ศวิตชาติ	ส.ส. จังหวัดนครสวรรค์
6. นายคล้าย ละออสมณี	ส.ส. จังหวัดสงขลา
7. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	ส.ส. จังหวัดลำปาง

²³, ²⁴ อุทัย พิมพ์ใจชน, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2532.

และมีสมาชิกประเภทกลางเก่ากลางใหม่ 10 คน นอกนั้นเป็นสมาชิกใหม่ ทั้งนั้น และสมาชิกแต่ละคนก็ต่างวัยต่างอาชีพกัน แต่ส่วนมากแล้วสมาชิกใหม่ มักจะเป็นคนหนุ่มหัวก้าวหน้าทางการเมือง ในทางตำรา แต่ไม่มีประสบการณ์เหมือนสมาชิกเก่าๆ แก่ๆ ที่เหลือค้างพรรคอยู่ 25 คนหนุ่มที่ได้รับเลือกตั้ง อาทิเช่น นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ นายชวน หลีกภัย นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ นายอานวย สุวรรณศิริ นายสัมพันธ์ ทองสมัคร และ ร.ต.อ. สุรัตน์ ไอบสถานุเคราะห์ ซึ่งคนเหล่านี้มีบทบาทที่มีผลต่อพรรคประชาธิปไตย ดังที่จะได้กล่าวต่อไป

อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าคนหนุ่มทุกคนมีเป้าหมายที่จะเลือกตั้ง บางคนมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือพัฒนาพรรคเท่านั้น ม.ล. เสรี ปราโมช สมาชิกกลุ่มหนุ่มอีกคนกล่าวว่า

"ไม่จำเป็นที่กลุ่มหนุ่มทุกคนต้องลงเลือกตั้ง คือการมีกลุ่มหนุ่มขึ้นมาเรามีนโยบายแนวหนึ่งว่าอยู่หลังฉาก เป็นสมองให้พรรค เป็นมือเป็นเท้าให้พรรค ช่วยพัฒนาพรรค ใครมีเพื่อนอยู่ต่างจังหวัด เช่น เชียงใหม่ สตูล อะไรก็ว่ากันไป เราติดต่อกันไป เราติดต่อกันหมดให้หนุ่มใครใครจะลงพวกเราหนู" 26

อีกประการคนหนุ่มบางคนก็ยังไม่พร้อมที่จะลงเลือกตั้งด้วยเหตุที่ว่าอายุยังไม่ถึง คนเหล่านี้ ก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับคนหนุ่มก่อน ดังที่คุณมงคล สิมะโรจน์ อธิบายไว้ว่า

"เพราะบางคนที่ไม่เข้ามาในวันที่ไม่พร้อมจะลง ส.ส. จะด้วยฐานะ จะด้วยอะไรก็แล้วแต่... ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไม่พร้อมที่จะลงก็เป็นเพราะ เป็นวัยที่ยังกลัว บางคนยังไม่แต่งงาน... บางคนจะลง ส.ส. แต่ความคิดความอ่านยังไม่พร้อม ก็เลยไปอยู่กลุ่มหนุ่ม ในกลุ่มหนุ่มแอกทิวิตี้ (ACTIVITY) มีการประชุมกันทุกเดือน 27

จนถึงวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2512 หลวงประภอนิตติสาร ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ในพรรค ได้เสนอระเบียบการของกลุ่ม เข้าที่ประชุมของคณะกรรมการกลางพรรค เพื่อขออนุมัติให้คนหนุ่มผู้สนใจในการเมืองกลุ่มนี้จัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยใช้ชื่อของผู้สนใจการเมืองกลุ่มนี้ว่า "กลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย" ผลปรากฏว่าที่ประชุมอนุมัติและยินยอมให้ใช้ชื่อดังกล่าว โดยสังกัดอยู่ในพรรคประชาธิปไตยและเห็นชอบในหลักการของกลุ่มที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง เพื่อประชาชนและ

25 "ทหารเก่า" (นามแฝง). เบื้องหน้า-เบื้องหลังของพรรคประชาธิปไตย. หน้า 309.

26 ม.ล. เสรี ปราโมช, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2532.

27 มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

ประเทศไทย โดยมีอุดมการณ์ว่า "จะ เสียสละและให้โดยมิหวังผลตอบแทน" กับมีความเห็นว่าคนหนุ่มกลุ่มนี้มีความกระตือรือร้นสนใจ แต่ละคนก็มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เกี่ยวกับด้านการเมืองมาบ้างพอสมควร และ เห็นว่ากลุ่มคนหนุ่ม เหล่านี้จะ เป็นกำลังที่ เข้มแข็งต่อไปในอนาคตของประเทศไทย ²⁸ ดังนั้นช่วงแรกคนหนุ่ม เข้ามาช่วย เหลือพรรคในลักษณะที่ยังไม่ เป็นทางการ ไม่มีการกำหนดบทบาทโดยพรรคประชาธิปัตย์

ส่วนสาเหตุที่เข้าใจว่า กลุ่มสัมมนาประชาธิปัตย์ คุณมงคล สิมะโรจน์ ได้ให้เหตุผลว่า

"พวกผู้ใหญ่ในพรรคมีความเห็นว่าพูดอย่างนี้แปลว่าเขาแก่ไข่มุข สมัยนั้นก็มี คุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ที่เป็นกรรมการพรรค คุณธรรมบุญ เทียนเงิน พวกदारง (ลัทธิพิพัฒนา) พวกชวน (หลีกภัย) นี้ไม่ไข่มุข ก็เลยขอ เปลี่ยนชื่อ เป็นกลุ่มสัมมนาประชาธิปัตย์ความจริงก็เป็นกลุ่มหนุ่มนั้นเอง" ²⁹

สำหรับทางด้านสื่อมวลชน เรียกกลุ่มนี้ว่า "กลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์" แทนที่จะ เรียกกลุ่มสัมมนาประชาธิปัตย์ อย่างไรก็ตามในการแก้ไขนโยบายและข้อบังคับของกลุ่มปี พ.ศ. 2514 ก็กลับมา เรียกว่า "กลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์" อีกครั้งในที่นี้เมื่อกล่าวถึงชื่อกลุ่มสัมมนาประชาธิปัตย์ก็ให้ เข้าใจ คือกลุ่มหนุ่มนั้นเอง

ปัญหาในเรื่องของคำเรียกว่า "คนหนุ่ม" ที่เกิดปัญหากับผู้ใหญ่บางคนในพรรคนั้น เป็น การมองในปัญหาเรื่อง "อายุ" แต่ก็มี การอธิบายความหมายของคำว่า "กลุ่มหนุ่ม" ตามใบประกาศเชิญชวนต่อคนหนุ่มสาวให้มาเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์นั้น อธิบายคำว่า "หนุ่ม" ว่าหมายถึงหนุ่มในด้านความคิด ซึ่งมีความตั้งใจและมีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นกล้าที่จะ เข้ารับผิดชอบมา รวมกำลัง กับศึกษาหาประสบการณ์ทางการเมือง และผลักดันความคิดในทางการเมืองให้ประชาชน ได้นำไปใช้ รวมทั้งเข้ามามีส่วนในพรรคการเมืองและการบริหารประเทศไทย ³⁰

จึง เห็นว่าจะไม่มี เรื่องการกำหนดอายุของสมาชิกกลุ่มสัมมนาประชาธิปัตย์แต่อย่างใด ดังนั้น คำว่า "คนหนุ่ม" ก็หมายถึงว่าคนที่มียุก็ สามารถมาร่วมกับกลุ่มหนุ่มได้ แต่อย่างไรก็ตาม สมาชิกที่เข้ามาร่วมโดยส่วนใหญ่ก็ยังคง เป็น "รุ่นหนุ่ม" ในด้านอายุ เป็นส่วนใหญ่ และคนรุ่นเก่า

²⁸ ประวัติกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์, นโยบายและข้อบังคับ 2512 แก้ไขเพิ่มเติม 2515 (กรุงเทพมหานคร : สหศิลป์การพิมพ์, 2515). หน้า 2.

²⁹ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

³⁰ ดูภาพผนวก ข หน้า 171.

เริ่มที่จะมองเห็นว่า กลุ่มคนหนุ่มมีการแบ่งแยกตนเอง เป็นอีกกลุ่มหนึ่งในพรรคอันน่าจะเป็นส่วนหนึ่ง ที่นำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนหนุ่มในพรรคตั้งที่จะได้กล่าวถึงในส่วนต่อไปของบทนี้

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง "กลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย" ตามระเบียบการกลุ่ม สัมมนาประชาธิปไตย (กลุ่มหนุ่ม) พุทธศักราช 2512 ³¹ บัญญัติไว้ว่า กลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย เรียก ย่อว่า "ก.ส.ป." ขึ้นตามมติของคณะกรรมการกลางของพรรคประชาธิปไตย เพื่อ

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์และการแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกของพรรคประชาธิปไตย
2. สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกพรรคประชาธิปไตย

ในวิชาการและประสบการณ์ทางการเมือง

3. พัฒนานักการเมืองตามอุดมคติของพรรคประชาธิปไตย

ส่วนการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวในข้อที่ 7 ของระเบียบการบัญญัติไว้ว่า "โดยปกติให้กระทำโดยวิธีสัมมนาและ/หรือบรรยาย ซึ่งเน้นหนักในทางวิชาการ และประสบการณ์" ³²

การดำเนินการตามข้อที่ 7 ของระเบียบการฯ 2512 ดังกล่าว คุณสมัคร เจียมบุญเศรษฐ ได้ชี้แจงว่า

"กลุ่มสัมมนาเรียกว่าเป็นการสอนทางการเมืองของพรรคประชาธิปไตยเราเชิญผู้หลักผู้ใหญ่ ที่ประสบความสำเร็จแต่ละด้านมาและนักวิชาการแต่ละด้านมาให้ความรู้แก่เรา เดือนหนึ่งสองเดือน ก็มีหัวข้อขึ้นมามีองค์ปาฐกขึ้นมา หรือออกมาเป็นคอร์ส (course) วิชาการขึ้นมาเช่นชีวโงมทางด้าน ต่างประเทศ เราก็ตั้งหัวข้อมาแล้วก็มีการสัมมนากันที่หนึ่ง 7 วัน 15 วัน บางทีก็เป็นเดือน มี paper work * ออกมา" ³³

³¹ ตูภาคผนวก ก หน้า 168.

³² ระเบียบการกลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย (กลุ่มหนุ่ม) พ.ศ. 2512, ข้อ 7.

* หลักฐานปัจจุบันสูญหายไปหมดแล้ว

³³ สมัคร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

คุณมงคล สิมะโรจน์ กล่าวเสริมอีกว่า

"...โดยทางผู้ใหญ่ได้ถ่ายทอดให้อย่างหลวงประกอบ นิตินสาร ท่านก็มาเล่าความเป็นมาของพรรคการเมือง อะไรต่ออะไรให้พวกเราฟัง ³⁴

ม.ล. เสรี ปราโมช กล่าวว่า

"คือผู้ใหญ่ก็เล่าเหตุการณ์ของแก แล้วก็เชิญผู้ใหญ่พวกนายพล นายทหารพวกนี้ก็มาเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ให้ฟัง เสร็จแล้วพวกเราก็นั่งคุยกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตั้งคำถามว่าทำไมผู้ใหญ่คนนั้นทำอย่างนั้นในเหตุการณ์นั้น มีเหตุผลอะไร ถ้าเป็นเราเราจะทำอย่างไร ³⁵

สิ่งเหล่านี้เป็นการปลูกฝังความรู้ทางการเมืองเบื้องต้นให้แก่สมาชิก ก.ส.ป. นั้นเอง และสำหรับผู้ดำเนินจัดการสัมมนาหรือบรรยายคือคณะกรรมการกลางของพรรคฯ ตามข้อที่ 10 ที่กล่าวว่าคณะกรรมการกลางพรรคฯ อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญในวิชาการหรือประสบการณ์ใดๆ โดยให้บุคคลนั้นเข้าร่วมสัมมนาหรือการบรรยาย หรืออนุญาตได้ตามที่เห็นควร ส่วนคณะกรรมการ ก.ส.ป. ซึ่งมีฐานะเป็นอนุกรรมการของพรรคฯ การเลือกตั้งคณะกรรมการ ก.ส.ป. ก็ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพรรคฯ ตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 3 ³⁶

ซึ่งแสดงว่าการดำเนินงานของ ก.ส.ป. ยังคงอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการกลางพรรคฯ ดังที่คุณสมัคร เจียมบุญเศรษฐ กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

"กลุ่มสัมมนา เราเชิญผู้ใหญ่มาดำเนินการ การทำงานของเรา เราคิดเสมอว่าพวกเราายังใหม่ต่อองค์กร เราต้องเชิญผู้หลักผู้ใหญ่มาช่วยดำเนินการ ทำให้งานคล่องขึ้น ³⁷

ในความหมายนี้ก็คือ กลุ่มหนุ่มต้องยึดหลักผู้ใหญ่ในพรรคเพื่อการประสานงานและความคล่องตัวในพรรค โดยมีผู้ใหญ่ที่ประสานความช่วยเหลือคือ หลวงประกอบ นิตินสาร ทั้งนี้เพื่อมิให้มีปัญหาและประสานความเข้าใจกับคนเก่าในพรรคประชาธิปไตยที่ยังไม่เห็นความสำคัญของคนกลุ่มนี้อยู่

³⁴ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

³⁵ ม.ล. เสรี ปราโมช, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2532.

³⁶ ระเบียบการกลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย (กลุ่มหนุ่ม) พ.ศ.2512, ข้อ 3.

³⁷ สมัคร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

สำหรับคณะกรรมการ ก.ส.ป.ประกอบด้วยสมาชิกสามัญของพรรคฯ ไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน ซึ่งที่ประชุมสมาชิกสามัญ ก.ส.ป. เลือกขึ้น และให้มีการเลือกตั้งกันเป็นประธาน เลขานุการ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ถ้ามี โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 2 ปี ตามที่กำหนดไว้ในข้อที่ 3, 4, 5 ตามลำดับ ³⁸

ต่อมาได้มีการแก้ไขระเบียบการ ก.ส.ป. พุทธศักราช 2512 เป็นข้อบังคับกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2514 ³⁹ กลับมาเรียกกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยอีกครั้ง ซึ่งมีรายละเอียดที่เพิ่มมากขึ้นกว่าระเบียบการ ก.ส.ป. พุทธศักราช 2512 โดยต่อไปในที่นี้จะเรียกว่าข้อบังคับปี 2514 ส่วนระเบียบ ก.ส.ป. พุทธศักราช 2512 จะเรียกว่าระเบียบการปี 2512 เพื่อความสะดวก

ข้อบังคับปี 2514 นี้ร่างขึ้นหลังจากที่คุณหลวงประกอบนิติสาร ซึ่งเป็นเรี่ยวแรงสำคัญที่สนับสนุนกลุ่มหนุ่มมาตลอดได้ถึงแก่อนิจกรรม แต่กลุ่มหนุ่มก็ได้หยุดกิจกรรมพร้อมๆ กันนั้นก็มิบุคคลเป็นจำนวนมากได้เข้ามาสมัครอยู่ในกลุ่ม โดยสังกัดพรรคประชาธิปไตยในจำนวนนี้มีทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการทหาร ตำรวจ พ่อค้า ประชาชน บุคคลดังกล่าวเหล่านี้ได้ร่วมประชุมกันและร่วมกันร่างข้อบังคับของกลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2514 ⁴⁰

นับเป็นขยายฐานให้แก่พรรคประชาธิปไตยอย่างมาก ผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มหนุ่มก็ถือว่าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยด้วย โดยต่างชื่นชมต่อบทบาท การดำเนินงานของกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยที่แสดงออกมาสู่สาธารณชนจึงเข้ามาร่วมสมทบ ดังที่ได้กล่าวถึงบทบาทเหล่านี้ ในส่วนต่อไปของบทนี้

ในข้อบังคับ 2514 มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย โดยมีนโยบายดังต่อไปนี้

1. รักษาและเทิดทูนไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

³⁸ ดูภาคผนวก ก หน้า 168.

³⁹ ดูภาคผนวก ข หน้า 171.

⁴⁰ ประวัติดู "กลุ่มสัมมนา (หนุ่ม) ประชาธิปไตยในกลุ่มประชาธิปไตย นโยบายและข้อบังคับ 2512 แก้ไขเพิ่มเติม 2515. หน้า 3.

2. สร้างความมั่นคง เสรีภาพ และความปลอดภัยให้แก่ประเทศไทย
 3. รักษาไว้ซึ่งสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน
 4. พัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การบริหารราชการ การทหารและการเมือง
 5. ส่งเสริมให้สมาชิกของกลุ่มได้มีส่วนร่วม เข้าร่วมผิดชอบในกิจกรรมของพรรคประชาธิปัตย์
- วัตถุประสงค์การจัดตั้งในข้อบังคับปี 2514 ให้กลุ่มหนุ่มทำหน้าที่สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย และคนเหล่านี้รับผิดชอบพรรคต่อไป ซึ่งขยายวัตถุประสงค์ให้กว้างขึ้นกว่าข้อบังคับปี 2512 แต่ในที่สุด ทั้ง 2 ระเบียบการนี้เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยและพรรคการเมืองนั่นเอง

ในข้อบังคับปี 2514 ข้อที่ 4 ได้กำหนดถึงการบริหารงานของกลุ่มไว้ โดยเรียกว่าคณะกรรมการกลาง ซึ่งได้รับเลือกจากสมาชิกของกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ มีจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ⁴¹

1. ประธาน
2. รองประธาน
3. เลขานุการ
4. กรรมการอื่นๆ นอกจากตำแหน่งดังกล่าว คณะกรรมการกลางจะขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารพรรค

คณะกรรมการกลางมีอำนาจหน้าที่ได้แก่ การส่งเสริมความก้าวหน้าของกลุ่มการวางระเบียบข้อบังคับนโยบายของกลุ่ม แต่บทบาทที่มีความสำคัญโดยตรงต่อพรรคประชาธิปัตย์คือบทบาทในการเตรียมการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และสมาชิกที่จะเข้ารับเลือกตั้ง ⁴² ในความหมายนี้ก็รวมหมดไปถึงหน้าที่ทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังที่ได้กล่าวถึงบทบาทเหล่านี้แล้วในตอนต้น

ในข้อบังคับปี 2514 ยังได้กำหนดให้คณะกรรมการกลางเลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นเลขาธิการ มีหน้าที่ในการบริหารกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ มีหน้าที่สำคัญคือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มกับพรรคและมีหน้าที่ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในด้านการตอบโต้ หรือในทางเสนอแนะปัญหาต่างๆ ส่วนนโยบายในการดำเนินงานนั้น คณะกรรมการกลางเป็นผู้กำหนด รวมทั้งมีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยอีก 1 คน

⁴¹ ข้อบังคับกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2514, ข้อ 4.

⁴² ดูภาพผนวก ข, หน้า 171.

ในเรื่องของสิทธิในการลงคะแนนเสียง ความมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การ
รับมติของที่ประชุมโดยถือคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่เข้าประชุมทั้งหมดอันถือ เป็น เสียง
ส่วนใหญ่ตามแนวทางของประชาธิปไตยก็ได้รับการพัฒนาและเพิ่มเติมรายละเอียดจากระเบียบการ
ปี 2512 สู่ข้อบังคับปี 2514 ตามลำดับ

เมื่อมีสิทธิในการแสดงออกแล้ว ปัญหาที่น่าจะ เกิดคือคนหนุ่มซึ่งมีความคิดก้าวหน้าและ
รุนแรงแต่ละคนมีความคิดที่แตกต่างกัน จะนำซึ่งความขัดแย้งหรือไม่ ในประเด็นนี้คุณสมัคร
เจียมบุญเศรษฐ กล่าวว่

"ทุกครั้งที่เราประชุมจะมืองค์ประชุมประมาณ 10 - 20 คน เราก็มีญาติทุกคนอภิปราย
แล้วลงมติ เมื่อลงมติเสร็จเรียบร้อยนี้แหละคือบอส (boss) นี้ คือหัวหน้า เมื่อเลิกประชุมแล้วมตินี้
ก็เป็นของทุกๆ คน ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันทั้งนโยบายภายในประเทศ นโยบายด้านการต่างประเทศ
กลุ่มของเรามีวินัย มีระบบ มีกติกา" ⁴³

สำหรับสมาชิกภาพของกลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย (กลุ่มหนุ่ม) ระเบียบการปี 2512 สมาชิก
ก.ส.ป. มี 2 ประเภท คือ

1. สมาชิกวิสามัญ (ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของพรรค)
2. สมาชิกสามัญ (ต้องเป็นสมาชิกสามัญของพรรคฯ ด้วย) ส่วนในข้อบังคับปี 2514
ได้กำหนดไว้เพิ่มเติมว่าสมาชิกสามัญก็คือสมาชิกผู้เข้ามาช่วยในกิจการของกลุ่มและมีสมาชิกสามัญ
รับรองไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิกสามัญทั้งหมด ⁴⁴ และในระเบียบการปี 2512 ในข้อที่ 8
กล่าวอีกว่า การเข้าร่วมสัมมนา หรือมีส่วนในกิจกรรมอื่นของ ก.ส.ป. เป็นสิทธิของสมาชิกสามัญ
ของพรรค ⁴⁵

สำหรับฐานะของกลุ่มหนุ่มนั้น คุณมงคล สิมะโรจน์ กล่าวว่

"ฐานะของพวกเราไม่ดีเลย อาจพูดได้ว่ามีผม มีสุรัตน์ (โอสถานุเคราะห์) ดีที่สุด ไม่
ว่าจะเป็น ดำรง (ลัทธพิพัฒน์) อุทัย (พิมพ์วิเศษ) ชวน (หลักภัย) สมัคร (เจียมบุญเศรษฐ)
สมัคร (สุนทรเวช) มีฐานะรองจากผมไป นอกนั้นไม่มีเงินเลย กิจกรรมของเราก็ช่วยกันไป คนมี

⁴³ สมัคร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

⁴⁴ ดูภาคผนวก ข, หน้า 171.

⁴⁵ ดูภาคผนวก ก, หน้า 168.

มากก็จ่ายมากหน่อย คนมีน้อยก็น้อยหน่อย อยู่กันอย่างเสียสละ อยู่ประชาธิปไตยสมัยก่อนไม่มีทางได้ อะไรเลย อยู่ฝ่ายรัฐบาลมีแต่ได้ แต่ว่าในอุดมการณ์ของเรา เราเห็นว่ามันถูกต้องก็เลยยืนอยู่กลุ่ม ฝ่ายค้าน" ⁴⁶

แต่อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นก็เริ่มมีสมาชิกหนุ่มๆ เพิ่มเข้ามาบางคน เป็นพ่อค้าทำการค้า ขายเป็นเงินร่ำรวย, ซึ่งคนเหล่านี้ได้ให้เงินสนับสนุนแก่กลุ่มทำให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ด้วยดี ⁴⁷

นอกจากมีคณะกรรมการของกลุ่มในการบริหารงานและร่างนโยบายแล้ว ข้อบังคับปี 2514 ได้กำหนดให้ เลขาธิการกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยปรึกษาคณะกรรมการกลางของกลุ่มจัดตั้งคณะกรรมการ สาขาต่างๆ โดยมีจุดประสงค์ที่คุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐกุลว่าถึงจุดประสงค์ของการตั้งไว้ว่า

ตั้งคณะกรรมการสาขาต่างๆ เพื่อศึกษาหาข้อมูลให้แก่พรรค เรา เป็นผู้รวบรวม เสนอให้ ผู้ใหญ่ เพื่อสะดวกในการดำเนินงาน การตั้งคณะกรรมการก็แยกออกมาให้คนหนุ่ม เข้ามาทำงานตาม ฝ่ายต่างๆ จะได้มีความรู้ มีประสบการณ์ ⁴⁸

คณะกรรมการสาขาต่างๆ จึงเป็นที่ที่ฝึกการทำงาน เบื้องต้นทางด้าน การ เมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าแต่ก่อนที่เป็น เพียงนั่ง เรียน ฟัง สัมมนา และนอกจากนั้น เป็น การศึกษาหาความรู้สำหรับผู้ที่ยังไม่พร้อมจะลง ส.ส. ให้มาเตรียมความรู้และให้ เข้ามารับผิดชอบ การทำงานในคณะกรรมการสาขาต่างๆ

คณะกรรมการแต่ละชุด ได้แก่ ⁴⁹

คณะกรรมการสภาผู้แทน มีหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษาสภาวะของสภาผู้แทนราษฎร
2. พิจารณาปัญหาต่างๆ ของสภาผู้แทนฯ เช่น เกี่ยวกับปัญหาการกระทำของ ส.ส. พรรคต่างๆ ทั้งในเรื่องส่วนตัวและหน้าที่การงานของ ส.ส.
3. ศึกษาพระราชบัญญัติต่างๆ ที่ ส.ส. พรรคต่างๆ เสนอเข้าสภา
4. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกกฎหมาย หรือการตั้งกระทู้ถาม

⁴⁶ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

⁴⁷ ทหารเก่า, เบื้องหน้า-เบื้องหน้าพรรคประชาธิปไตย, หน้า 313.

⁴⁸ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐกุล, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

⁴⁹ กลุ่มหนุ่มประชาธิปไตย นโยบายและข้อบังคับ 2512 แก้ไขเพิ่มเติม 2515. หน้า,

คณะกรรมการจัดหาทุน

1. วางแผนจัดหาทุนให้กลุ่มฯ จากภายนอกกลุ่มฯ ตามความเหมาะสม
2. เก็บเงินบำรุงกลุ่มฯ จากสมาชิกของกลุ่มฯ
3. จัดทำบัญชีรับ - จ่าย เสนอให้กลุ่มฯ ทราบทุกเดือน
4. เก็บรักษาเงินต้นสำรองของกลุ่มฯ

คณะกรรมการหนังสือพิมพ์

1. จัดทำหนังสือพิมพ์ในระยะแรกอาจจะออกเป็นรายปักษ์ เมื่อได้ดำเนินการอย่างได้ผล จึงค่อยออกหนังสือพิมพ์เป็นรายสัปดาห์ รายวันต่อไป
2. กำหนดนโยบายในการจัดทำหนังสือพิมพ์ให้ถูกต้องกับความต้องการของผู้อ่าน
3. ศึกษาในวงการหนังสือพิมพ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้ เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์

1. โฆษณา ให้บุคคลภายนอกรู้จักกลุ่มฯ ตีพิมพ์ขึ้น
2. ให้ข่าวเกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่มฯ และผลงานของกลุ่มฯ ให้บุคคลภายนอกทราบ
3. หาวิธีการที่จะทำให้กลุ่มฯ มีสมาชิกเพิ่มขึ้น

คณะกรรมการเทศบาลฯ

1. ศึกษาถึงการปฏิบัติงานของสมาชิกเทศบาล
2. พิจารณาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเทศบาลฯ
3. เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้เทศบาลฯ ทราบ
4. รายงานผลการปฏิบัติงานที่เทศบาลฯ ได้ดำเนินการอยู่ในกลุ่มฯ ทราบ

คณะกรรมการทหาร - ราชการพลเรือน

1. ศึกษาสภาวะของทหาร - ข้าราชการพลเรือน
2. ศึกษา / หาทางพัฒนาทหาร / ข้าราชการ ในระบบประชาธิปไตย
3. ศึกษารูปการของทหาร ซึ่งควรจะมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศชาติอย่างเดียว

4. ทาทางป้องกันมิให้ทหารมา เล่นการ เมือง
5. กำหนดนโยบายของกลุ่มฯ เกี่ยวกับทหาร / ข้าราชการ

คณะกรรมการ เศรษฐกิจ

1. ศึกษาสภาวะ เศรษฐกิจของประเทศไทย
2. เสนอปัญหาทาง เศรษฐกิจในปัจจุบัน
3. ทาทางแก้ไขปัญหาทาง เศรษฐกิจของชาติ
4. กำหนดนโยบายของกลุ่มฯ เกี่ยวกับส่งเสริมแก้ปัญหา เศรษฐกิจของประเทศ

คณะกรรมการต่างประเทศ

1. ศึกษาสภาวะของโลกโดยทั่วไป และนโยบายต่างประเทศ
2. พิจารณาปัญหาและนโยบายต่างประเทศ
3. เสนอปัญหาทางนโยบายต่างประเทศ
4. กำหนดนโยบายต่างประเทศให้กลุ่มฯ

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

1. ศึกษาสภาวะเกี่ยวกับอุตสาหกรรมภายในประเทศ
2. เสนอแนะปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตอุตสาหกรรมโดยทั่วไป
3. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมให้กลุ่มฯ

คณะกรรมการเกษตรกรรม

1. ศึกษาสภาวะความเป็นอยู่ปัจจุบันของเกษตรกร
2. เสนอแนะปัญหาต่างๆ ที่นักเกษตรกรประสบอยู่ในปัจจุบัน
3. ศึกษา / พิจารณานโยบายเกี่ยวกับการเกษตรกรรมของรัฐบาล
4. กำหนดนโยบายเกษตรให้กลุ่มฯ

คณะกรรมการกรรมกร

1. ศึกษาภาวะความเป็นอยู่ของชนชั้นกรรมกร
2. พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาของกรรมกรในทุกด้าน
3. จัดหาหนทางให้กรรมกรบางส่วนได้ เป็นสมาชิกของกลุ่มฯ
4. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับด้านกรรมกรให้กลุ่มฯ

คณะกรรมการวิชาการ

1. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทางด้านการเมือง กับบุคคลภายนอก
2. ศึกษาและวิจัยปัญหาทางการเมือง
3. ให้ความรอบรู้ด้านวิชาการแก่สมาชิกกลุ่มฯ
4. กำหนดนโยบายทางการเมืองให้กลุ่มฯ

คณะกรรมการพิจารณาจัดตั้งสาขากลุ่มฯ

1. พิจารณาดำบุคคลที่จะ เป็นประธานของสาขากลุ่มฯ
2. ศึกษา / ความเป็นมาของสาขากลุ่มฯ ที่จะจัดตั้งขึ้นฯ
3. กำหนดนโยบายการจัดตั้งสาขากลุ่มฯ ให้กลุ่มฯ

การกำหนดโครงสร้างขององค์กรคนหนุ่มและบทบาทคนหนุ่มตามระเบียบข้อบังคับทั้ง 2 ฉบับนั้นที่เด่นชัดที่สุดคือบทบาทที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ปี 2514 ให้มีหน้าที่ในการเตรียมการเลือกตั้งให้แก่พรรค ซึ่งกลุ่มหนุ่มได้มีบทบาทมาตั้งแต่การ เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ. 2511 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศปี พ.ศ. 2512 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อันเป็นบทบาทที่มีผลต่อพรรคในแง่ของการ เป็นกลไกสนับสนุนงานของพรรคยังมีบทบาทในแง่การพัฒนาพรรคโดยมิได้กำหนดไว้ในระเบียบดัง เช่นความคิดของกลุ่มคือ เสนอความคิดการจัดปรับโครงสร้างพรรคให้มีสาขาพรรคทั่วประเทศและมีสาขาของกลุ่มหนุ่มในสาขาพรรค ซึ่งการมีสาขาพรรคถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของพรรคการเมือง เพราะหน้าที่ของพรรคการเมืองนั้นถือการสำรวจประชามติ เพื่อที่พรรคการเมืองจะได้ติดต่อทราบความต้องการของประชาชน และสนองตอบโดยประสาน

ผลประโยชน์ได้ และจะทำให้ได้รับความนิยมจากประชาชน แต่พรรคการเมืองในประเทศไทย ยังขาดสาขาพรรคที่แยกกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ สำหรับความสำคัญของสาขาพรรคการเมืองได้แก่^{๕๐}

1. สาขาพรรคช่วยในการแผ่ขยายอิทธิพลของพรรคให้กว้างขวางมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการระดมเสียง เมื่อมีการเลือกตั้ง หรือ เพื่อระดมคนเพื่อวัตถุประสงค์อื่นทางการเมือง

2. มีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้นำพรรคในระดับสูงกับสมาชิกระดับย่อยต่างๆ ทั่วประเทศ

3. เพื่อประโยชน์ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้นำและสมาชิกในหน่วยย่อยต่างๆ

4. เพื่อให้สมาชิกทั่วประเทศมีความผูกพันกับพรรค โดยให้ความสำคัญต่อการที่สาขาพรรคมีตัวแทนในการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรค มีตัวแทนในคณะกรรมการกลาง (หรือคณะกรรมการบริหารระดับสูง) ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอำนาจมากเกินไป ส่วนผู้นำในส่วนกลางอันจะก่อให้เกิดกฏเหล็กแห่งคณาธิปไตยได้

พรรคประชาธิปไตยก็ได้พยายามที่จะจัดตั้งองค์กรภายในพรรคให้มีระบบพรรคได้ เริ่มจัดการตั้งสาขาพรรคมาตั้งแต่แรก ก่อตั้งพรรคโดยได้เปิดสาขาพรรคตามจังหวัดต่างๆ ได้ถึง 11 จังหวัด นอกเหนือไปจากที่ทำการใหญ่ของพรรคที่กรุงเทพฯ มีจังหวัดชุมพร สุโขทัย พิจิตร บุรีรัมย์ อ่างทอง ร้อยเอ็ด พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี พิษณุโลก บัตตานี และ เชียงใหม่^{๕๑}

แต่พรรคการเมืองไทยก็ต้องถูกยกเลิกไปทุกครั้งที่มีการปฏิวัติรัฐประหารดังที่ปรากฏมาครั้งแล้วครั้งเล่า ฉะนั้นการพัฒนาองค์กรภายในพรรคจึงเป็นไปอย่างล่าช้าจนกล่าวได้ว่าค่อนข้างจะล้มเหลว ครั้นพรรคประชาธิปไตยจัดพรรคได้อีกครั้งเมื่อปี 2511 ทางพรรคก็พยายามดำเนินการที่จะจัดตั้งสาขาพรรคใหม่อีกครั้งในตอนต้นปี 2531 กลุ่มหนุ่มก็ได้มีบทบาทนำในการเสนอปรับปรุงโครงสร้างพรรคให้มีสาขาพรรค ดังที่คุณมงคล สิมะโรจน์ กล่าวว่

^{๕๐} ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การพัฒนาพรรคการเมือง ศึกษากรณีการขยายตัวของพรรคประชาธิปไตย 2518-2519 (เอกสารรายงานวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 2.

^{๕๑} นรนิติ เศรษฐบุตร. พรรคประชาธิปไตย : ความสำเร็จหรือความล้มเหลว. หน้า 147.

"โครงสร้างที่เราสร้างไว้กับพรรคประชาธิปัตย์ เป็นโครงสร้างที่ถูกต้องในระบอบประชาธิปไตย เราไปต่างประเทศมา เราเห็นโครงสร้างมันเป็นอย่างไรสาขาพรรคเราเป็นคนตั้ง เป็นความคิดของคนรุ่นหนุ่มสมัยนั้น" ๕๒

คุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ ก่อว่า เสริมอีกว่า

"สมัยนั้นเราคิดกันแล้วว่ามันต้องมีสาขาตั้งแต่หมู่บ้านมาเลย หมู่บ้านขึ้นมาตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค แล้วก็พรรคใหญ่ ผมเชื่อว่านักการเมืองของเราจะต้องผ่านงานมาตั้งแต่หมู่บ้านไม่ใช่ว่ามาถึงก็ลงเลือกตั้งระดับประเทศเลย มันต้องเป็นอย่างนี้" ๕๓

อย่างไรก็ตามถึงแม้พรรคประชาธิปัตย์จะมีสาขาพรรค เป็นพรรคแรกแต่ก็ไม่ได้มีประสิทธิภาพดังที่คุณมองคลกล่าว เสริมว่า

"โครงสร้างที่เราสร้างให้พรรคเป็นโครงสร้างที่ถูกต้อง แต่เหตุเพราะเราเขียนไม่ชัดว่ากรรมการบริหารต้องมาจาก ส.ส. ส่วนหนึ่ง จากสาขาส่วนหนึ่ง ถ้ามันเป็นอย่างนี้ก็พรรคเจริญ มีตัวแทนของสาขาชาวบ้านรวมตัวกันเป็นสาขาพรรค มีการ ... (Organize) แต่ความไม่พร้อมของสาขาพรรค กรรมการบริหารก็ยังเป็นคนในกรุงเทพ คนสนับสนุนมิใช่ตัวแทนของสาขาแต่ว่าใครเป็นลูกต้องใครก็สนับสนุนคนนั้น" ๕๔

ที่กล่าวมาดังกล่าว เป็นบทบาทที่มีผลต่อการพัฒนาตัวพรรคประชาธิปัตย์ ส่วนทางด้านบทบาทของคนหนุ่มที่แสดงออกสู่ภายนอกพรรคได้แก่ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับประชาชนบทบาทที่แสดงความคิดเห็นสู่สาธารณชน บทบาทที่การเรียกร้องที่ต้องการให้มีผลต่อรัฐบาล

คุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ ก่อว่าถึงบทบาทที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประชาชนว่า

"ในช่วงการเลือกตั้ง เราเข้าพบเป็นตัวบุคคลตามบ้านเรือน ให้นำเขาเข้าใจปัญหาสภาพบ้านเรือน เรานี้แจ้งว่าเรามีได้เข้ามาเล่นเพื่อเป็นใหญ่ เราเข้ามาเล่นด้วยเพื่อรักษาพื้นแผ่นดิน เราชี้แจงว่าพรรคการเมืองช่วยเหลือประเทศชาติได้อย่างไร ให้ช่วยฟื้นฟูพรรคการเมือง" ๕๕

๕๒ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

๕๓ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

๕๔ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

๕๕ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

คุณมงคล สิมะโรจน์ กล่าวเสริมถึงการจัดปราศรัยตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของประชาธิปไตยว่า

"เช่นเราไปจัดที่ลุมพินี ก็เชิญคนมาบรรยายเรื่องนั้นเรื่องนี้ คนก็มาเต็มก็ให้ความรู้ทางการเมืองว่าเวลานี้มันเป็นประชาธิปไตยแค่ไหนแล้ว ประชาธิปไตยจริง ๆ คืออะไร ถ้าบ้านเมืองเป็นประชาธิปไตยแล้วประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร" ๕๖

สิ่งนี้ก็นับว่าเป็นการกระตุ้นเร้าให้ประชาชนได้รับความรู้ทางการเมืองขึ้นบ้างไม่มากนักน้อย หรืออาจจะให้ความรู้อีกทางด้านบทบาทในการแสดงความคิดเห็นออกสู่สาธารณชน ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม คุณสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐฯ กล่าวถึงบทบาทนี้ว่า

"เรามีการประชาสัมพันธ์ มีหนังสือพิมพ์ของเราสื่อสารประชาธิปไตย ถ้ามีกฎหมายฉบับหนึ่งเข้าสภาเราก็วิพากษ์วิจารณ์ทางหนังสือพิมพ์ของเรา ว่าอะไรเป็นอย่างไร ความถูกต้องเป็นอย่างไร แสดงความคิดเห็นของเราว่าอยากเห็นบ้านเมืองของเราเป็นอย่างนี้ ซึ่งอาจจะขัดต่อพรรคหรือ ขัดต่อใครก็ตาม แต่นี้เป็นเรื่องของความคิดเห็น สายตาของคนรุ่นเราเป็นอย่างนี้ แต่มันจะดีหรือ สุขุมรอบคอบอย่างไรก็ให้สภาเป็นผู้พิจารณา" ๕๗

คำสัมภาษณ์ของคุณสมัครยังสะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้การดำเนินการของกลุ่มหนุ่มจะต้องคงอยู่ในแนวทางของพรรคทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติของกลุ่ม แต่ในด้านการแสดงความคิดเห็นได้ตามระบอบประชาธิปไตย

สำหรับบทบาทที่มีผลกระทบต่อรัฐบาลได้แก่ การที่กลุ่มสัมมนาประชาธิปไตยทำหนังสือถึงหัวหน้าพรรคประชาธิปไตยให้เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกประภาส จารุเสถียร โดยนายสมัคร เจียมบุรณ เศรษฐฯ เลขานุการกลุ่มได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เมื่อ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2518 ถึงสาเหตุที่ยื่นเสนอดังกล่าว สรุปได้ว่า ๕๘

๕๖ มงคล สิมะโรจน์, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2532.

๕๗ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐฯ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

๕๘ สมัคร เจียมบุรณ เศรษฐฯ, ทฤษฎีพันล้านบาทในเทศบาลกรุงเทพ, หน้า 401-405.

1. กรณีที่ทหารราบที่ 11 มหาดเล็กรักษาพระองค์จำนวนประมาณ 20 คน พร้อมด้วยอาวุธครบมือได้ไปพังบ้อมตำรวจที่หลักสี่ ตำบลบางเขน จนเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการและเป็นที่ตระหนกตกใจสร้างความหวาดกลัวให้ประชาชน เพราะการกระทำครั้งนี้ พันโทณรงค์ กิตติขจร โดยที่ทหารที่ยกกำลังทำการครั้งนี้ได้กล่าวว่า

ต้องพังบ้อมตามคำสั่งของ พันโทณรงค์ กิตติขจร เนื่องจากโกรธที่ผู้บังคับบัญชาตำรวจนครบาลสั่งย้ายสารวัตรใหญ่บางเขน แต่พลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้พยายามแก้ตัวแทนบุตรเขยตลอดมา ไม่สนใจที่จะรักษากฎหมายของบ้านเมือง กลับกล่าวว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องเล็ก เป็นเรื่องที่ทหารหยอกล้อกับตำรวจ แต่ตามข้อเท็จจริงแล้วไม่ใช่ เป็นเรื่องหยอกล้อกันแต่ประการใด เป็นเรื่องของการขัดผลประโยชน์ในการค้าของเถื่อนมากกว่า และพลเอกประภาส จารุเสถียร ในฐานะที่เป็นผู้บัญชาการทหารบก ย่อมจะต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้ด้วย แต่กลับให้โทรทัศน์แพร่ภาพข่าวพันโทณรงค์ กิตติขจร ได้รับความดีความชอบเลื่อนชั้น เป็นผู้รักษาการณ์ในตำแหน่ง ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 11 พฤติการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า พลเอกประภาส จารุเสถียรไม่จัดการลงโทษผู้กระทำผิดแล้วยังสนับสนุนให้ผู้กระทำผิดเย้ยกฎหมายของบ้านเมืองข่มขู่ประชาชน จึงไม่สมควรที่จะไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อไป

2. กรณีที่ดิน 207 ล้านบาท ที่คณะเทศมนตรีนครกรุงเทพ ชุดพล เรือตรีชลิตกุลกานันธร เป็นนายกเทศมนตรีได้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานให้ดำเนินคดีแก่ผู้ทุจริตนั้นได้ล่าช้ามา เป็นเวลาเกือบสองปีแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่เร่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเร่งสอบสวน เพื่อเอาตัวผู้ทุจริตขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ทั้งๆ ที่มีหลักฐานปรากฏอยู่พร้อมมูลแล้ว เหตุที่ล่าช้าอยู่จนบัดนี้อาจเป็นเพราะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีส่วนพัวพัน สิ่งการเกี่ยวกับการจัดซื้อที่ดินนอกเขตเทศบาล โดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำเช่นนั้นได้ ในสมัยที่ นายชานาญ ยูบรุณ เป็นนายกเทศมนตรี นครกรุงเทพ.

3. การที่โจรผู้ร้ายชุกชุม และได้ขยายตัวปฏิบัติการทำลายความสงบสุขของประชาชน ไปด้วยทั่วไป แสดงให้เห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไร้สมรรถภาพไม่สามารถรักษาความสงบภายในและสวัสดิภาพของประชาชนไว้ได้

4. เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2513 ปรากฏว่ามีเฮลิคอปเตอร์ทิ้งระเบิดลงที่ถนนหน้าประชาชนในบริเวณคลองเตยไป เข้าเที่ยวงานแสดงนิทรรศการของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้อิถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจอันป่าเถื่อนที่จะตัดสินปัญหาการ

วิวาทกันระหว่างนักเรียนเตรียมทหารและนิสิตวิชาฯ การใช้เฮลิคอปเตอร์ซึ่งจะมีใช้ได้ เฉพาะในหน่วยราชการเท่านั้น แต่ก็ไม่มีวาทะเคลื่อนไหวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะแก้ไขปัญหานี้

จากเหตุการณ์และปัญหาดังกล่าว นายสมิคร เจียมบุรณเศรษฐ ตัวแทนกลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย เปิดเผยว่า ทางกลุ่มได้ยื่นข้อเสนอของกลุ่มสัมมนาพรรคประชาธิปัตย์ให้พรรคยื่นญัตติเปิดอภิปรายทั่วไป โดยได้ยื่นเสนอต่อ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการกลางของพรรคพิจารณาต่อไป

การเสนอของกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ยังได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอื่น เช่น นายสวัสดิ์ คำประกอบ ส.ส. นครสวรรค์ พรรค ส.ป.ท. ได้ให้สัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์ว่าจะสนับสนุนให้เปิดอภิปรายทั่วไป ตามที่สมาชิกกลุ่มหนุ่มของพรรคประชาธิปัตย์ เสนอให้พรรคประชาธิปัตย์เสนอญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 128 ต่อพลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยให้เหตุผลว่าเป็นสิทธิของพรรคการเมือง และยังเป็นเป็นการสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย

นายแคล้ว นรนิติ ส.ส. ขอนแก่น พรรคแนวร่วมเศรษฐกิจ ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์สรุปได้ว่าพรรคแนวร่วมเศรษฐกิจยินดีจะเซ็นชื่อร่วมด้วยต่อการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกประภาส จารุเสถียร เพื่อมิให้ประชาธิปไตยของไทยต้องถอยหลังเข้าคลอง

ทางด้านลูกพรรครัฐบาลได้กับพรรคประชาธิปัตย์ว่าทำให้ประชาธิปไตยริ้วฉานกวนน้ำให้ขุ่น กับยืนยันว่าพลเอกประภาส เป็นนักการเมืองที่เจนทุกด้าน ส่วนจอมพลถนอมก็เป็นสุภาพบุรุษจะไม่ทำปฏิวัติรัฐประหาร และว่าสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นผู้เสนอเรื่องนี้เป็นสมาชิกเด็ก พรรคประชาธิปัตย์จะสร้างเด็กขึ้นมาเพราะสมาชิกผู้ใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์ไม่กล้า ^{๖๑}

ข้อเสนอครั้งนี้ของกลุ่มหนุ่มยังได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในพรรค ดังนั้นนายธรรมบุญ เทียนเงิน ส.ส. พระนคร รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์แถลงต่อผู้สื่อข่าวโดยกล่าวถึงคุณภาพของกลุ่มหนุ่มว่า กลุ่มหนุ่มของพรรคประชาธิปัตย์นั้นเป็นผู้ที่มีวิชาความรู้ แต่ไม่ใช้นักวิชาการ เป็นผู้ที่มีความหวังใฝ่ต่ออนาคตของชาติจึงได้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างใกล้ชิดบรรดากลุ่มหนุ่มเหล่านี้จะเป็นผู้รับใช้งานของ

^{๖๑} สมิคร เจียมบุรณเศรษฐ, ทิวทัศน์ล้านนาในเทศบาลกรุงเทพ, หน้า 415 - 416.

พรรคประชาธิปัตย์ต่อไปในอนาคต ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีพื้นความรู้อย่างต่ำปริญญาตรีขึ้นไป เพราะฉะนั้นข้อเสนอของกลุ่มหมุ่มของพรรคประชาธิปัตย์ ทางกรรมการอำนวยการกลางของพรรคจะรับฟังอย่างยิ่ง และจะนำเข้าพิจารณาในกรรมการอำนวยการกลางต่อไป ⁶⁰

ในวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2513 คณะกรรมการกลางของพรรคได้พิจารณาข้อเสนอของลูกพรรคกลุ่มหมุ่มที่ให้เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ด้วยเรื่องสำคัญ 4 ประการ คือ ทหารพังกัญญามตำรวจกรณีที่ดิน 207 ล้าน เฮลิคอปเตอร์โพรยิบปลิวยุห้หนัก เรียงเตรียมทหารตีสิตจุฬาฯ และปัญหาโจรผู้ร้ายชุกชุม หลังจากได้พิจารณากันอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว และมีมติเห็นชอบเพิ่มหัวข้อในการอภิปรายขึ้นอีกเกี่ยวกับราชการในภาคใต้กตขี้ข่ม เหวงราษฎร์ ส่วนจะไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ แล้วแต่ ส.ส. พรรคอื่นที่เข้าร่วมจะเห็นสมควร รวมทั้งหัวข้อในการอภิปรายก็ให้เพิ่มเติมโดยไม่จำกัด ⁶¹

ถึงอย่างไรก็ตามในต้นปี 2514 ความพยายามที่จะเปิดอภิปรายทางรัฐบาลเพื่ออภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกประภาส จารุเสถียร ก็ไม่ประสบความสำเร็จ

จากบทบาทของกลุ่มหมุ่มประชาธิปัตย์ที่ปรากฏสู่สาธารณชน ประกอบกันนโยบายเปิดกว้างของพรรคทำให้ได้รับความสนใจจากประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลทหารจึงเข้าร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์อยู่เรื่อยๆ กลายเป็นฐานทางการเมืองให้แก่พรรคประชาธิปัตย์มากกว่าพรรคการเมืองอื่นในเวลานั้น และอาจจะส่งผลต่อการเลือกตั้งในครั้งต่อไปให้พรรคได้รับชัยชนะไม่มากนักน้อย คุณสมัคร เจียมบุญเศรษฐ กล่าวถึงจำนวนคนที่เข้ามาร่วมกับพรรคว่า

"เมื่อพรรคเราตีแล้วการขยายอะไรต่างๆ ก็ลงมาถึงประชาชนคือก่อนที่จะให้ประชาชนรู้คนในพรรคต้องรู้เสียก่อน เล่นการเมืองเพื่ออะไร เล่นทำไม ตอนนั้นพรรคประชาธิปัตย์เริ่มขยายสมาชิกมาก เพราะเรากล่าวว่าการบ้านการเมืองเป็นงานใหญ่ตามที่เรายู่นนี้ไม่เพียงพอ การที่เราจะทำงานรับใช้ประเทศชาติหรือทำงานการเมืองให้ได้ผล เราจะต้องมีคนเข้ามาเป็นหมื่นๆ จึง

⁶⁰ สมัคร เจียมบุญเศรษฐ, ทิวทัศน์ล้านบาทในเทศบาลกรุงเทพ, หน้า 421.

⁶¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 427 - 428.

⁶² เรื่องเดียวกัน. หน้า 429.

จะทำให้กิจการบ้านเมืองสำเร็จ สมาชิกที่เข้ามาไม่เคยเฉพาะนักศึกษา ยังมีนักหนังสือพิมพ์ แท็กซี่ คนขายของ ทำให้เรารู้ปัญหา รู้ความจริงคืออะไร เรามีที่ปรึกษาเกือบ 200 คน" ⁶³

คุณมงคล สิมะโรจน์ กล่าวถึงความสนใจของประชาชนในสมัยนั้นว่า

"เรามีสมาชิกเป็นร้อย ที่ลงทะเบียนจริงๆ เป็นร้อย แต่ว่าแฝงทั้งบ้านก็หลายร้อยคนก็ถือว่ามากแล้ว เราดึงกันมาจากเพื่อน เพื่อนดึงเพื่อน คนหนึ่งไปหา 3 - 4 คน ที่ไว้วางใจเข้ามา สมัยก่อนไปพูด เรื่องการเมืองไทยคนหลบหน้าถือว่าการเมืองเป็นเรื่องน่าขยะแขยง เรื่องสกปรก เรื่องของผู้ใหญ่

แต่การดำเนินงานของกลุ่มหนุ่มในพรรคประชาธิปไตยต้องหยุด เนื่องจากจอมพลถนอมได้ ทหารรัฐประหารขึ้น เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2514 เป็นการนำเอารัฐประหารแบบจอมพล สฤษดิ์ในปี พ.ศ.2500 และ 2501 มาใช้ในทันที รัฐสภาถูกยุบพรรคการเมืองต่างๆ ถูกห้ามมิ และตั้งสภาพัฒนาการของจอมพลสฤษดิ์ขึ้นใช้ สมาชิกพรรคประชาธิปไตยและกลุ่มหนุ่มจึงต้องหยุด กิจกรรมแยกย้ายกระจัดกระจายกันไป

ผลจากการที่พรรคประชาธิปไตยเปิดรับคนหนุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2512 นำมาซึ่งประโยชน์ต่อ พรรคประชาธิปไตยในแง่บทบาทของการ เป็นอาสาสมัครช่วยเสริมพรรค มีบทบาทนำแนวทางใหม่ของกลุ่มคนคนก้าวหน้าพัฒนาพรรค ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนในด้านผลเสียที่เกิดกับพรรคประชาธิปไตย เกิดขึ้นในแง่ของการขัดแย้งทางความคิดระหว่างคนรุ่นใหม่ ที่มีแนวทางเสรีนิยมกับคนรุ่นเก่าใน พรรคที่มีแนวทางอนุรักษนิยม รวมทั้งความขัดแย้งในการบริหารงานพรรคนำมาสู่ความขัดแย้งและความแตกสามัคคีภายในพรรคดัง เช่นในช่วงหลังการเลือกตั้งปี พ.ศ.2512 การกำหนดนโยบาย ของพรรคถูกกำหนดโดยเสียงส่วนใหญ่ของพรรค เนื่องจาก ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช จะตามใจ เสียงส่วนใหญ่ซึ่งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคได้รับในยุคนั้นมี 57 คน เสียงส่วนมากกว่า 40 คน เป็นสมาชิกกลุ่มหนุ่ม ฉะนั้นนโยบายและการดำเนินงานของพรรคจึงกลายเป็นของสมาชิก กลุ่มหนุ่ม และในช่วงหลังๆ สมาชิกประเภท "กลางเก่ากลางใหม่" ไปสมทบกับสมาชิกกลุ่มหนุ่ม เข้า ด้วยจึงทำให้สมาชิกกลุ่มหนุ่มรุ่นใหม่มาก้าแข็งยิ่งขึ้น ⁶⁴

⁶³ สมัคร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

⁶⁴ มุราธาธิ์ รักชาติเจริญ, "การก่อตัวของพรรคประชาธิปไตยในกระบวนการทางการเมืองไทย", หน้า 185.

กลุ่มหนุ่มพยายามที่จะ เข้ามามีอำนาจภายในพรรคโดยต้องการ เข้ามามาแทนที่คนรุ่นเก่าในพรรค เช่น เมื่อนายใหญ่ ศวิตชาติ เป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปไตยที่เก่าแก่ทั้งตำแหน่งและแก๊งวัย ประกอบกับเป็นคนเก่าที่สุดคนหนึ่งของพรรค จึงทำให้สมาชิกรุ่นใหม่ของพรรคไม่พอใจ เพราะสมาชิกรุ่นใหม่นั้นต้องการที่จะเข้าไปบริหารงานในพรรคบ้าง เพื่อความก้าวหน้าของพรรค ทั้งนี้เพราะเห็นว่า ทั้งเลขาธิการพรรค และหัวหน้าพรรคทั้งเก่าและแก่เหมือนกัน ควรจะ เปลี่ยนให้ "คนหนุ่ม" เข้าไปบริหารพรรคบ้าง เมื่อสมาชิกรุ่นใหม่และอยู่ในวัยหนุ่ม เป็นหัวหน้าพรรคไม่ได้ เพราะเหตุผลบางประการ ก็ควรจะ เปิดโอกาสให้คนหนุ่มมาเป็น เป็น เลขาธิการพรรคดูบ้าง และ เพื่อจะคลี่คลายปัญหาความแตกแยกกันเองในพรรคประชาธิปไตย จึงได้มีการอมมขอมกันด้วยวิธีวิธีใหม่คือการตั้งคณะกรรมการกลางของพรรคขึ้น เพื่อทำหน้าที่บริหารงานของพรรคแทนหัวหน้าพรรคและ เลขาธิการพรรค

แต่การตั้งคณะกรรมการกลางของพรรค ยิ่งทำให้เกิดความขัดแย้งกันยิ่งขึ้นนำไปสู่การแตกสามัคคีภายในพรรค ทั้งนี้เพราะอำนาจสูงสุดในพรรคไม่ว่าจะเป็น การปฏิบัติงานหรือการบริหารงานได้ตกไปอยู่กับคณะกรรมการกลาง และโดยที่สมาชิกรุ่นใหม่และหนุ่ม มีจำนวนมากกว่าสมาชิกรุ่นเก่าซึ่งถูกสมาชิกหนุ่มมา ใหม่ม่า ดูถูกเหยียดหยาม และนอกจากนั้นสมาชิกประเภทกลางเก่ากลางใหม่ของพรรค ซึ่งบางคนก็เคยเป็นฝ่ายตรงข้ามสมาชิกพรรคประชาธิปไตยรุ่นเก่า เพราะเคยอยู่ในพรรคตรงกันข้ามมาก่อน เมื่อมาเป็นสมาชิกในพรรคประชาธิปไตยอยู่มาจนกระทั่งเป็นสมาชิกครั้งเก่าครั้งใหม่ ก็หันไปรวมหัวกับสมาชิกหนุ่มมา รุ่นใหม่ ฉะนั้นการเลือกคณะกรรมการกลางของพรรคโดยถือเอาเสียงส่วนมากเป็นสำคัญ สมาชิกหนุ่มมา หน้าใหม่ จึงได้รับเลือกเป็นกรรมการกันมาก ⁶⁵

นอกจากนั้นยังมีปัญหาในทางการเมืองสำคัญอีกปัญหาหนึ่งคือปัญหา เรื่อง "รัฐมนตรีเงา" เนื่องจากเป็นพรรคฝ่ายค้าน ย่อมต้องกำหนดตัวสมาชิกในพรรคสำรองเอาไว้เป็นรัฐมนตรี หากว่าพรรคฝ่ายค้านมีโอกาสเป็นรัฐบาลจะได้ไปจุกละทุกในการจะประกอบคณะรัฐบาล ซึ่งการกำหนดตัวบุคคลที่จะ เป็นนายกรัฐมนตรีไม่ เป็นปัญหา เพราะคือหัวหน้าพรรค แต่บุคคลที่จะ เป็นรัฐมนตรีในฝักก็ตามแต่สมาชิกรุ่นหนุ่มใหม่ม่า ก็อยากที่จะ เป็นรัฐมนตรีโดยไม่มีเหตุผลและข้อมูลใดๆ ทั้งสิ้น ⁶⁶

⁶⁵ ทหารเก่า, เบื้องหน้า-เบื้องหลังพรรคประชาธิปไตย, หน้า 312 - 313.

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 316 - 317.

อีกกรณีหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องหมุ่หมิมเสีกา น้อยา คือการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรในฐานะที่เป็นสมาชิกฝ่ายค้าน ซึ่งตามวิธีการของพรรคประชาธิปัตย์นั้นจะประชุมกำหนดตัวสมาชิกผู้จะอภิปรายด้านรัฐบาลในสภา การกำหนดตัวบุคคลที่จะอภิปรายนั้นเป็นปัญหายุ่งยากไม่น้อยเพราะสมาชิกรุ่นใหม่ นั้นยังไม่มีประสบการณ์มาก่อนในสภา การจับประเด็นค้าน ตลอดจนโวหารในการค้าน ทั้งกรรมและเหตุผล จึงสู้สมาชิกเก่าๆ แก่ๆ ที่คุ้นต่อสภามาก่อนหลายา สมัยไม่ได้ แต่ถึงกระนั้นสมาชิกรุ่นใหม่ ก็พยายามที่จะอภิปราย ซึ่งในการอภิปรายค้านนั้นบางครั้ง บางโอกาส ก็อภิปรายนอกประเด็นไปหรือวาทจนจับประเด็นไม่ถูก และเหตุผลในความที่อภิปรายนั้นก็ไม่มีน้ำหนักหลักฐานและบางคนก็อภิปรายเป็นเชิงสนับสนุน เพราะโวหารพาไป พอดีเกิดการปฏิบัติโดยจอมพลถนอมปฏิบัติตัวเอง 17 พฤศจิกายน 2514 พรรคประชาธิปัตย์ในครั้งนั้นจึงรอดตัวมา และรักษาความนิยมเป็นพรรคฝ่ายค้านเอาไว้ได้ จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2518 ซึ่งมีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่ง ⁶⁷

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความทะเยอทะยานทางการเมืองส่วนตัวของกลุ่มหนุ่มอันมีผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ควบคู่ไปกับบทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อพรรคดังที่กล่าวมาแล้ว

กลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ในช่วง พ.ศ. 2517 - 2519

ต่อมาหลังเหตุการณ์ที่นักศึกษา ประชาชน ขับไล่รัฐบาลทหารออกไป อันนำมาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลรักษาการของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้จัดให้มีการเร่งรัฐธรรมนุญฉบับใหม่ขึ้น และประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2517 ต่อมาวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2517 ก็ได้มีพระราชบัญญัติพรรคการเมืองประกาศใช้ ⁶⁸ พรรคประชาธิปัตย์ จึงได้กลับมารวมตัวกันอีกครั้ง มี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรคและนายธรรมนุญ เทียนเงิน เป็นเลขาธิการพรรค เน้นนโยบายเสรีนิยม คนหนุ่มกลับมาร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์อีกครั้ง แต่ปรากฏว่าสมาชิกเก่าแก่ในพรรค ซึ่งเคยเป็นผู้ริเริ่มตั้งพรรคบางคนได้ถอนตัว เช่นนายใหญ่ ศวิตชาติ เลขาธิการพรรค นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ รองหัวหน้าพรรค เพราะทนต่อสมาชิกรุ่นใหม่ไม่ไหว นอกจากนั้นสมาชิกกลางเก่ากลางใหม่อีกหลายคนไม่กลับคืนไปสังกัดพรรคประชาธิปัตย์เหมือน

⁶⁷ ทหารเก่า, เบื้องหน้า-เบื้องหลังพรรคประชาธิปัตย์, หน้า 316 - 317.

⁶⁸ ปรีชา หงส์ไกรเลิศ, พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมือง, หน้า 71.

เดิม เพราะทนต่อการเหยียดหยามดูถูกดูแคลนของสมาชิกรุ่นใหม่ที่สร้างอำนาจขึ้นมาเองในพรรค
ไม่ได้ เช่นเดียวกัน ⁶⁹

ทางด้านองค์กรของคนหนุ่มก็ได้มีกิจกรรมรับใช้พรรคเหมือนอย่างที่เคยมีมากลับสูญหายไป
เนื่องจากสมาชิกคนหนุ่มคนสำคัญของกลุ่มได้ลาออกไป คงมีแต่ตัวบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่จะลงเลือก
ตั้งในปี พ.ศ. 2518 และเข้ามาช่วยบริหารงานพรรคในระดับคณะกรรมการต่างๆ แล้ว บางคน
จึงมีภารกิจหลายด้านเพิ่มขึ้น องค์กรกลุ่มหนุ่มจึงกลายเป็นอดีตไป คุณสมิ์ครอธิบายให้ฟังว่า

"ตัวผมเป็นเลขานุการคณะกรรมการกลุ่มหนุ่มมาตลอด ตั้งแต่ปี 2510-2514 พอมีการ
เมืองปฏิวัติไป ผมก็เลยเลิกเล่น ตั้งแต่ปี 2518 คนหนุ่มเข้ามาช่วยบริหารพรรคแล้วเป็นกรรมการ
กลาง เป็นอะไรต่างๆ คือผู้ใหญ่ในพรรคจากไปคนเหล่านี้ก็ขึ้นมาแทนที่พรรคประชาธิปไตยในเวลา
60 เปอร์เซนต์ เป็น ยังเดโมแครท (Young Democrat) ⁷⁰

เมื่อการเลือกตั้ง พ.ศ. 2518 ผลปรากฏว่าพรรคประชาธิปไตยได้รับชัยชนะได้ที่นั่งใน
สภาผู้แทนราษฎรมากกว่าพรรคอื่นใด คือ พรรคประชาธิปไตยได้ผู้แทนฯ เข้ามา 72 คน จึงได้รับ
สิทธิจัดตั้งรัฐบาล ผลงานการขยายฐานพรรคในอดีตน่าจะ เป็นส่วนหนึ่งให้พรรคได้ชัยชนะ พรรค
ประชาธิปไตยได้จัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่างพรรคประชาธิปไตยกับพรรค เกษตรสังคมขึ้น แต่ปรากฏว่า
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2518 รัฐบาลผสมชุดนี้ไม่ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนฯ เป็นผล
ให้รัฐบาลผสมของ ม.ร.ว. เสถียร ปราโมช ต้องพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ
ตามมาตราที่ 189 ต่อมาเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2519 ม.ร.ว. ศึกฤทธิ์ ปราโมช นายก-
รัฐมนตรี หัวหน้าพรรคกิจสังคมได้รับมอบหมายจากสภาผู้แทนราษฎรให้จัดตั้งรัฐบาลผสมหลายพรรค
และระหว่างการเดินทางของรัฐบาล ม.ร.ว. ศึกฤทธิ์ ปราโมช ประสบปัญหาหลายประการ
เช่น เกิดการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอินโดจีน และแรงกดดันจากกลุ่มพลังต่างๆ ทำให้รัฐบาลประกาศ
ยุบสภาเมื่อ 11 มกราคม พ.ศ. 2519 และให้มีการเลือกตั้งครั้งใหม่เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.
2519 เป็นการเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปไตยได้รับคะแนนนิยมมากที่สุดตั้งแต่ตั้งพรรคการเมืองมา
พรรคประชาธิปไตยได้ผู้แทนเข้าสภา ถึง 114 โดยสามารถชนะในกรุงเทพฯ ทั้งหมด แต่คะแนน
เสียงของพรรคยังไม่ถึงกึ่งหนึ่งจากจำนวนผู้แทนฯ ทั้งหมด 279 จึงร่วมมือกับพรรคชาติไทย พรรค
ธรรมสังคม และพรรคสังคมนิยม มี ม.ร.ว. เสถียร ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

⁶⁹ ทหารเก่า, เบื้องหน้า - เบื้องหลังพรรคประชาธิปไตย, หน้า 323.

⁷⁰ สมัคร เจียมบุรณเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

สมาชิกจากกลุ่มคนหนุ่มได้ก้าวสู่เวทีการเมืองระดับชาติอีกครั้ง ที่สำคัญได้แก่ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ได้รับความไว้วางใจจากพรรค เสนอชื่อ เข้า เลือกตั้ง เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ด้วยคะแนนเสียง 210 เสียง สมาชิกกลุ่มหนุ่มอื่นยังได้รับตำแหน่งในคณะรัฐบาลด้วย เช่น นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

นายชวน หลีกภัย เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายสมัคร สุนทรเวช เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงเกิดคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินขึ้นโดยคณะทหาร ซึ่งมี พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ เป็นหัวหน้า เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2519 นักการเมืองชั้นนำของพรรคประชาธิปัตย์หลายคนถูกขบวนการกลุ่มมองว่าเป็นฝ่ายซ้ายเนื่องจากนโยบายต่างประเทศของพรรคที่เปิดการค้ากับประเทศคอมมิวนิสต์ สมาชิกของพรรคจึงต้องหลบซ่อนตัวต่อภัยมืดที่คุกคามอยู่ในช่วงนั้น

ในช่วงปี 2518 - 2519 กลุ่มหนุ่มสามารถขึ้นมามีอิทธิพลในพรรคมีกลุ่มของตนเองแบ่งแยกออกมาอย่างเด่นชัด ในลักษณะของกลุ่มคนที่มีความคิดก้าวหน้าไปในทางเสรีนิยม โดยในกลุ่มนี้ยังแบ่งออกไปอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนายดำรง ลัทธิพิพัฒน์ ซึ่งในเวลานั้นเป็นเลขาธิการพรรคอยู่ ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ เช่น ดร. เจริญ คันธวงศ์ ดร. กมล สมวิเชียร ส่วนอีกกลุ่มคือ กลุ่มนายสุรินทร์ มาศดิตถ์ รองหัวหน้าพรรคกลุ่มนี้มีบทบาทและมีอิทธิพลมากพอสมควรภายในพรรค เพราะบุคคลในกลุ่มนี้สามารถเข้าไปยึดกลไกในการบริหารงานภายในพรรคได้มากพอ กับกลุ่มหัวเก่า ดังเช่นที่กลุ่มหนุ่มเคยมีอิทธิพลในการบริหารงานพรรคเมื่อช่วง พ.ศ. 2512-2514 และบางครั้งสามารถโน้มน้ำหนักให้หัวหน้าพรรคโอนอ่อนเข้ากลุ่มของตนได้ สมาชิกของกลุ่มนี้เป็นวัยหนุ่มสาวที่ส่วนมากเป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่มาจากต่างจังหวัด อาทิเช่น นายชวน หลีกภัย นายขุนทอง ภูผิวเดือน นายบัญญัติ บรรทัดฐาน นายวีระ มุสิกพงษ์ นางพรรณทิพา วัชรโรบล นายอานวย สุวรรณศิริ เป็นต้น 71

71 บุญธรรม เลิศสุวิเกษม, ความแตกแยกภายในพรรคการเมืองไทย : ศึกษาเปรียบเทียบพรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจสังคม และพรรคชาติไทย, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531) หน้า 115-116.

ทางด้านคู่แข่งของกลุ่มหนุ่มภายในพรรคคือ กลุ่มหัวเก่า ซึ่งมีแนวความคิดอนุรักษ์นิยม โดยมินายธรรมบุญ เทียนเงิน เป็นหัวหน้ากลุ่ม มีความคิดที่ไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่จะนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมืองหรือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดดั้งเดิมของสังคมไทย กลุ่มนี้มีสมาชิกคนหนุ่มร่วมด้วย เนื่องจากมีความคิดเห็นสอดคล้องกับกลุ่มนายธรรมบุญ เทียนเงิน นายสมักร สุนทรเวช นายมงคล สิมะโรจน์⁷² และมีความขัดแย้งทางความคิดและการต่อสู้เกมส การเมืองภายในพรรคทำให้กลุ่มคนเก่าบางคนต้องแยกตัวออกไปจากพรรคพร้อมกับคนหนุ่มดังกล่าว เพิ่มขึ้นอีก

ส่วนอีกกลุ่มที่มีความคิดกลางๆ อยู่ระหว่าง 2 กลุ่มแรก ไม่มีการรวมกลุ่มอย่างเด่นชัด ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนในกรุงเทพฯ เช่น นายพิชัย รัตตกุล นายอาคม สรรสุชาติ นายสนอง ตูจันดา นายชนะ รุ่งแสง เป็นต้น

กลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยในช่วง พ.ศ. 2520 - ช่วงยุวประชาธิปไตย

ในช่วงนี้ นอกจากมีคนรุ่นเก่าที่แยกตัวออกไป คนใหม่เองที่เป็นอดีตสมาชิกกลุ่มหนุ่มแยกตัวออกไปจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ ด้วยเหตุผลของความขัดแย้งทางความคิดและส่วนตัวหรือด้วยมีแนวทางของตนเอง ดังที่คุณสมักร เจียมบุญเศรษฐ ให้เหตุผลว่า

"ในหลักการ คนทุกคนเล่นการเมืองอยากเห็นบ้านเมืองพัฒนา ที่นี้ความคิดเห็นของตนเองอาจจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มหรือของใคร... ข้อสอง เขาเป็นผู้ใหญ่เพียงพอเพื่อจะให้ประสบความสำเร็จในข้อหนึ่ง เขาก็แยกตัวออกมาเพื่อตั้งพรรคและดำเนินการตามนโยบายที่เขาต้องการ ข้อสาม เขาจะมองว่าถ้าเขาอยู่ในพรรคต่อไปอุดมการณ์ของเขาอาจจะไม่ประสบความสำเร็จลงได้ เขาอาจคิดว่าอยู่อย่างนี้ช้า ทำตามแนวทางนี้ไม่สำเร็จ เขาก็ออกทำตามแนวทางของเขา"⁷³

⁷² บุญธรรม เลิศสุขีเกษม, ความแตกแยกภายในพรรคการเมืองไทย : ศึกษาเปรียบเทียบพรรคประชาธิปไตย พรรคกิจสังคม และพรรคชาติไทย, หน้า 113.

⁷³ สมักร เจียมบุญเศรษฐ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2532.

คุณอุทัย พิมพ์ใจชน ผู้แยกตัวออกมาตั้งพรรคใหม่ชื่อ พรรคก้าวหน้า ให้เหตุผลว่า

"...ที่ผมแยกมานั้นครับ เป็นเหตุผลส่วนตัวของผมในทางการเมืองด้วย และเท่าที่ผมอยู่ในพรรค (ประชาธิปัตย์) มานาน ผมก็เห็นว่าน่าที่ความคิดความฝันของคนเราในทางการเมืองว่าพรรคการเมืองน่าที่จะนำไปได้ ผมว่าน่าจะไม่ได้เสียแล้วถ้ายังอยู่กันอย่างนี้ ผมใช้ข้ออ้างนี้ก็แล้วกันนะครับ ผมก็เลยแยกตัวมา มาตั้งพรรคใหม่เพื่อจะรวบรวมคนที่มีความคิดอีกแบบหนึ่ง ไม่ใช่ความคิดที่อยู่กันจนกระทั่งนั้น ไม่อย่างนั้นผมจะต้องเป็นอย่างนั้นไปด้วย เพราะว่าโหวตที่ไรก็ต้องแก้เสนอมะไรก็ไม่มีโอกาสที่เขาจะเอาด้วย คิดดูแล้วว่าสิ่งเหล่านั้นที่ผมมองดูว่าไม่มีทางที่จะไปสู่เป้าหมายอย่างที่เราคิดไว้แต่เล็กน้อยได้" 74

นี่เป็นเหตุผลหนึ่งของคนหนุ่มที่แสดงให้เห็นว่าระบบภายในพรรคมีการคุมอำนาจของการตัดสินใจหรือนโยบายของพรรคของคนบางกลุ่ม ซึ่งในประเด็นนี้และประเด็นในรายละเอียดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ จนนำไปสู่การแตกแยกของพรรคประชาธิปัตย์ ในการศึกษาครั้งนี้ จะไม่กล่าวถึงมากนัก เนื่องจากอยู่นอกขอบเขตของวัตถุประสงค์ในการศึกษา

สำหรับคนหนุ่มที่แยกตัวออกไปพร้อมกับคนกลุ่มเก่าได้แก่ นายสมิคร สุนทรเวชแยกตัวออกไปก่อนการเลือกตั้งปี 2522 เนื่องจากพ่ายแพ้เกมสัการะเมืองภายในพรรคและความขัดแย้งในเหตุผลส่วนตัว

คนต่อมาได้แก่ ร.ต.อ. สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ ซึ่งเป็นคนหนุ่มที่อยู่ในกลุ่มกลางๆ ในพรรคประชาธิปัตย์ได้แยกตัวออกมาแต่มิได้สมัครรับเลือกตั้งในปี 2522 ต่อมาภายหลังการเลือกตั้งในปี 2522 ผ่านไปแล้วได้ร่วมกับ นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์ ตั้งเป็นพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นมา

การเลือกตั้งในปี 2522 เป็นต้นมา คนหนุ่มส่วนใหญ่สามารถคุมการบริหารการตัดสินใจและนโยบายในพรรค ดังที่กรณี เศรษฐบุตร ได้ทำการศึกษาโดยสอบถามผู้นำพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีทั้งที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการอำนวยการพรรค จำนวน

74 สัมภาษณ์ อุทัย พิมพ์ใจชน ใน กนก วงษ์ตระหง่าน, การเมืองในระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 181 - 182.

22 คน ปรากฏว่าผู้นำพรรคกลุ่มนี้จำนวน 20 คน เป็นสมาชิกกลุ่มหนุ่มที่เข้าพรรค เมื่อปี พ.ศ. 2512 หรือหลังจากนั้น ^{๗๕}

อันที่จริงกลุ่มหนุ่มสามารถกุมอำนาจและนโยบายในพรรคประชาธิปัตย์มาตั้งแต่หลังการเลือกตั้งปี 2512 เนื่องจากสามารถครองเสียงส่วนใหญ่ได้ในพรรค ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จนปัจจุบันคนหนุ่มจำนวนไม่น้อยยังคงประสบความสำเร็จทางการเมือง หลายพรรคการเมืองเกิดขึ้นจากอดีตสมาชิกกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์นั่นเอง

สรุปจากการศึกษาบทบาทของกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ในบทที่ 3 นี้ มีประเด็นที่จะวิเคราะห์บทบาทของคนหนุ่มประชาธิปัตย์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็นการเข้าสู่พรรคการเมืองของคนหนุ่ม

น่าจะพิจารณาได้ว่าเป็นลักษณะของพฤติกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยในแง่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (political participation) โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (socio - economic status) แต่สำหรับกลุ่มคนหนุ่มเหล่านี้จะหมายถึงการมีฐานะทางสังคม อันได้แก่ การศึกษามากกว่าจะเป็นเรื่องของทางเศรษฐกิจ การศึกษาที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และมองเห็นปัญหาทางการเมืองและสังคมที่ในเวลานั้นถูกกีดกันเสรีภาพทางการเมืองในยุคของเผด็จการมาเป็นเวลานาน การแสดงออกที่พอจะเป็นไปได้ก็เพียงลักษณะการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นเท่านั้น และเมื่อรัฐเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองอีกครั้ง จึงเป็นโอกาสที่คนหนุ่มหลายคนที่มีความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficacy) ของตน ว่าสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปสู่ประชาธิปไตยโดย ได้โดยผ่านระบบพรรคการเมืองเท่านั้น เนื่องจากพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยเป็นที่รวมกันของบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในแนวทางกว้างๆ คล้ายคลึงกัน เข้าร่วมแข่งขันจัดตั้งรัฐบาลตามแนวทางนโยบายของกลุ่มตน แต่พรรคการเมืองไทยในเวลานั้น หลายพรรค เป็นพรรคที่เกิดขึ้นมาเพื่อสนับสนุนอำนาจการปกครองของรัฐบาลเผด็จการ หรือเป็นพรรคที่เกิดขึ้นจากนักการเมืองรุ่นเก่า ที่ผ่านการเมืองมาอย่างโชกโชน แต่มีแนวทางความคิดอนุรักษนิยมเป็นส่วนใหญ่ และผู้ที่จะสามารถเป็นนักการเมืองได้ จะต้องมิตำแหน่งทางสังคมสูง เช่น เป็นข้าราชการ หรือนายทหาร จึงยังไม่เปิดกว้างต่อประชาชนทั่วไปเท่าใดนัก เว้นแต่พรรคประชาธิปัตย์เท่านั้น

^{๗๕} นรมิต เศรษฐบุตร, พรรคประชาธิปัตย์ : ความสำเร็จหรือความล้มเหลว, หน้า 38.

พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งมีชื่อเสียงในการมีบทบาทนำในฐานะพรรคฝ่ายค้านที่ต่อสู้ทางการเมืองกับรัฐบาลทหารมาตลอด ตั้งแต่ก่อตั้งพรรค สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อคนหนุ่ม ซึ่งเป็นปัญญาชนหัวก้าวหน้ามาตลอด และเมื่อพรรคต้องยุบไป เนื่องจากการปฏิวัติรัฐประหาร แต่ความศรัทธาและเชื่อมั่นของคนหนุ่มยังคงมีอยู่จนการประกาศให้มีพรรคการเมืองอีกครั้ง คนหนุ่มก็เริ่มมีส่วนในบทบาททางการเมืองต่อการฟื้นฟูองค์กรพรรคการเมือง คือ พรรคประชาธิปัตย์ ในปี พ.ศ. 2512 นั้นเอง และเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านระบบพรรค ซึ่งจากจำนวนไม่กี่คนจนเพิ่มมากขึ้นเมื่อพรรคมีนโยบาย เปิดรับคนหนุ่มสาวหัวก้าวหน้าที่ต้องการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ร่วมถึงการเปิดโอกาสให้คนหนุ่มได้ลงเลือกตั้งในนามตัวแทนพรรคในการเลือกตั้งเทศบาลนครหลวงปี 2511 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนปี 2512 ด้วย จึงแสดงให้เห็นว่า พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคการเมืองเดียวหรือ เป็นช่องทางเดียวก็ได้ที่เปิดโอกาสให้คนหนุ่มหัวก้าวหน้าได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมทางการเมือง อันเป็นการสัมผัสกับเวทีการเมืองระดับประเทศและท้องถิ่น แทนที่จะเป็น เพียงแค่การที่คนหนุ่มหัวก้าวหน้า เหล่านั้นจะสามารถแสดงออกโดยการสนทนาปราศรัยกันเอง หรืออาจจะออกมาในรูปแบบเหตุการณ์ที่รุนแรง เลยก็ได้ แต่เมื่อมาร่วมกับพรรคการเมืองแล้ว ย่อมทำให้เกิดพลังที่แข็งแกร่งมากกว่า

2. ประเด็นบทบาทของกลุ่มหนุ่มที่มีต่อภายในพรรคประชาธิปัตย์

กลุ่มหนุ่มได้แสดงบทบาท เหมือนกลไกที่เสริมการทำงานของพรรคเป็น function หนึ่งในโครงสร้าง (structure) ของพรรคประชาธิปัตย์และได้แสดงบทบาทที่เด่นชัดที่สุดก็ได้แก่ บทบาทในการ เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือพรรคในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง คำว่า "อาสาสมัคร" บ่งบอกแล้วว่าเป็นการทำงานด้วยความเสียสละไม่หวังสิ่งตอบแทนในรูปแบบเงินจ้าง รางวัล และสำหรับกลุ่มหนุ่มแล้วต่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งสนับสนุนและพัฒนาพรรคให้มีบทบาทสำคัญในการเมืองไทย บทบาทของกลุ่มหนุ่มในการรณรงค์เลือกตั้ง ทำให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถหาเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ด้วยกำลังกายและกำลังสมองของคนหนุ่มที่พยายาม เข้าถึงชี้แจงต่อประชาชนอย่างตัวต่อตัวมากที่สุด รวมทั้งมีการจัดรูปแบบการทำงานในกิจการครั้งนี้อย่างเป็นระบบ ซึ่งถ้าขาดซึ่งบทบาทนี้ของคนหนุ่มอาจจะทำให้พรรค ซึ่งเพิ่งจะจัดตั้งได้อีกครั้งในปี 2511 ประสบกับปัญหาการเลือกตั้งเทศบาลปี 2511 หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนปี 2512 ไม่มากนักน้อย ในแง่นี้ถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนหนุ่มที่เพิ่งผ่านการศึกษามหาวิทยาลัย ให้ได้มาพบกับการแข่งขันทางการเมืองที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และเริ่มเป็นการสร้างสมประสบการณ์ของกลุ่มหนุ่ม เรื่อยมา โดยเฉพาะการเลือกตั้งเทศบาลนครกรุงเทพฯ อันเป็นการปกครองท้องถิ่น กลุ่มนี้เองที่มีบทบาท

เร่งเร้าให้พรรคเข้ามามีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นเป็นครั้งแรก เพื่อพัฒนาการปกครองท้องถิ่นที่ถูกควบคุมโดยรัฐมานาน ให้กลับมาสู่การเลือกตั้งโดยเสรีอีกครั้ง

เมื่อการเลือกตั้งปี 2512 บทบาทของกลุ่มหนุ่มก็เช่นเดียวกับการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว เป็นกำลังสำคัญในการรณรงค์หาเสียง พร้อมกันไปกับการให้ความรู้แก่ประชาชนทางการเมือง (political education) ไปด้วยในระหว่างการหาเสียงพยายามเร่งเร้าให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการคัดเลือกสรร (political recruitment) ผู้สมัครรับเลือกตั้งให้แก่พรรค เป็นการช่วยกลั่นกรอง อีกชั้นหนึ่งก่อนที่จะผู้ใหญ่ในพรรคจะเลือกสรร เพื่อให้ได้คนเหมาะสมในการส่งลงเลือกตั้งในนามของพรรค บทบาทเหล่านี้ น่าจะถือได้ว่ากลุ่มหนุ่มได้ช่วยเสริมหน้าที่ของพรรคต่อประชาชนให้สมบูรณ์ขึ้นตามทฤษฎีหน้าที่ของพรรคการเมือง

กลุ่มหนุ่มได้พัฒนาและได้รับการยอมรับจากทางพรรคจนได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการขึ้นในพรรคประชาธิปไตยในปี 2512 ตั้งชื่อกลุ่มอย่างเป็นทางการว่า "กลุ่มสัมมนาประชาธิปไตย" มีระเบียบข้อบังคับ มีคณะกรรมการของกลุ่ม มีคณะกรรมการเปิดอบรมให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกกลุ่มหนุ่ม ในรูปแบบสัมมนาซึ่งก็คือสมาชิกพรรคประชาธิปไตยที่มีฐานะเป็นกลุ่มหนุ่มด้วยนั่นเอง ต่อมาในปี 2514 ก็เปลี่ยนชื่อมาเป็นกลุ่มหนุ่มอีกครั้ง ได้จัดตั้งคณะกรรมการสาขาต่างๆ ศึกษาและสนับสนุนข้อมูลแก่พรรคที่เข้าประโยชน์ได้ทั้งในการอภิปรายในรัฐสภาและในการเสนอเป็นนโยบายของพรรคต่อไป เมื่อพิจารณาในแง่ทฤษฎี โครงสร้างและหน้าที่ (structural - functional - analysis) การที่กลุ่มหนุ่มทำหน้าที่เลือกสรร กลั่นกรองผู้สมัครให้แก่พรรค การเสนอจัดตั้งพรรค การให้อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคและประชาชน น่าจะถือได้ว่าเป็น function ของโครงสร้างพรรคที่มีส่วนต่อการบำรุงรักษาระบบและปรับปรุงระบบการเมืองไทยให้ดีขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้ยังเสนอแนวคิดให้พรรคจัดตั้งสาขาขึ้นมาอีกหลังจากที่เคยจัดตั้งมาแล้ว ด้านการขยายฐานให้พรรคกลุ่มหนุ่มได้ประกาศเชิญชวนให้คนหนุ่มสาวที่สนใจ เข้ามาร่วมพัฒนา กับพรรคประชาธิปไตย ปรากฏว่ามีผู้สนใจ เข้ามาร่วมมากมาย จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มหนุ่ม เป็นองค์กรเสริมภายในโครงสร้างพรรค ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนและพัฒนาพรรคประชาธิปไตยในแทบทุกด้าน เพื่อต่อสู้กับรัฐบาล เผด็จการหรือไม่อย่างน้อยในปัจจุบันก็ทำให้พรรคประชาธิปไตยยังคงมีนักการเมืองระดับผู้นำที่ยังคงสืบทอดอุดมการณ์ของพรรคต่อไป ในสภาพของพรรคประชาธิปไตยที่มาสมาชิกที่เข้ามาร่วมใหม่แต่มีก เน้นถึงผลประโยชน์ทางการเมืองในปัจจุบัน ในแง่ประโยชน์ของตัวกลุ่มหนุ่มได้รับการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ที่มากขึ้นและแตกต่างจากที่ได้รับในบ้านหรือโรงเรียนซึ่งเป็นตัวการ (Agents) ขั้นต้นที่ทำให้การเรียนรู้ทางการเมืองและตัว

โรงเรียนการเมืองที่สำคัญในพรรคประชาธิปไตยก็คือองค์กรสัมมนาประชาธิปไตยหรือกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยปีตินั้นเอง การเข้าร่วมองค์กรนี้จะได้รับความรู้ในการทำงานที่เป็นประชาธิปไตยไปในตัว เนื่องจากการจัดระบบการทำงานเป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว และสิ่งที่สำคัญคือ เสรีภาพในการแสดงออกของคนหนุ่มโดยส่วนตัว หรือผ่านองค์กรนี้ซึ่งถึงแม้องค์กรนี้จะต้องดำเนินแนวทางตามคณะกรรมการบริหาร แต่ก็มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ แม้จะขัดกับพรรคก็ตาม อีกประการองค์กรกลุ่มหนุ่มน่าจะ เปรียบเหมือน เป็นสาขาหนึ่งของพรรคก็ว่าได้ เพราะสมาชิกในกลุ่มหนุ่มได้รับสิทธิที่จะส่งตัวแทน เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาในนามตัวแทนของกลุ่ม มีลักษณะเหมือนกับที่สาขาแต่ละแห่งสามารถส่งตัวแทน เข้ารับการพิจารณา เพื่อให้ เป็นตัวแทนของพรรคลงเลือกตั้งได้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีข้อบังคับของพรรคว่าต้องมีตัวแทนของกลุ่ม เข้ามาร่วม เป็นคณะกรรมการบริหารดัง เช่นสาขา แต่ในสภาพความเป็นจริงพบว่าคนหนุ่มสามารถมีสิทธิมีเสียงส่วนใหญ่ในพรรค จึงสามารถกุมอำนาจและนโยบายของพรรคไว้ได้อยู่แล้ว ในแง่นี้ยังแสดงให้เห็นว่าการเสนอความคิดใดๆ มาจากกลุ่มหนุ่ม มักจะมีผลต่อพรรคอย่างมาก และเมื่อเกิดการ เมืองขึ้นในพรรคองค์กรของคนหนุ่มก็คือสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันและสนับสนุนพวกของตนจนสามารถกุมอำนาจของพรรคไว้ได้ ถึงแม้ต่อมาจะมีคนหนุ่มแยกตัวออกจากพรรคตาม เหตุผลตามแนวคิดของตนแต่คนหนุ่มส่วนใหญ่ก็ยังคงมืออยู่ในพรรคต่อไปจนปัจจุบัน

3. ประเด็นบทบาทของกลุ่มหนุ่มที่มีต่อภายนอกพรรค

บทบาทที่แสดงต่อภายนอกพรรคได้แก่บทบาทต่อประชาชนและบทบาทต่อรัฐบาล บทบาทต่อประชาชนคือการให้ความรู้แก่ประชาชน โดยการจัดอภิปรายปราศรัยตามสถานที่ต่างๆ หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน เป็นการ เสริมหน้าที่ของพรรคการเมืองนั้นเอง ที่จะต้องให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ส่วนบทบาทต่อรัฐบาลก็เป็นการกระตุ้น เสนอให้พรรคแสดงบทบาทคัดค้าน ตอบโต้รัฐบาลทหารในการกระทำที่ผิดแบบแผน เพื่อผลประโยชน์ของคนในชาติ การแสดงบทบาททั้งสอง เมื่อแสดงออกมาผลประโยชน์ย่อมกลับมาแก่พรรคในแง่ที่ทำให้พรรค เพิ่มสมาชิกมากขึ้น เมื่อบุคคลเหล่านั้นเห็นด้วยกับความถูกต้อง และ เห็นถึงการแสดงบทบาทของพรรค ประชาธิปไตยที่แสดงออกต่อการปกป้องผลประโยชน์ทางการเมืองและสังคม

ดังนั้นบทบาทของกลุ่มหนุ่มประชาธิปไตยและพรรคประชาธิปไตยต่างมีบทบาทที่เกื้อกูล และเป็นประโยชน์ต่อกันทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ คนหนุ่มได้รับการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทางการเมือง อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อไป ส่วนพรรคประชาธิปไตยก็มีองค์กรย่อยที่ช่วย เสริมสร้างสนับสนุนของพรรค อย่างไรก็ตามก็มีผลเสียอันนำมาสู่ความแตกความสามัคคีในพรรคด้วยเช่นกัน เนื่องจาก

ความทะเยอทะยานทางการเมืองของคนหนุ่มไฟแรง บทบาทของกลุ่มหนุ่มก็หมดไป แต่ต่อมาในปี 2523 เกิดกลุ่มอาสาสมัครพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นกลุ่มหนุ่มสาวที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มหนุ่มประชาธิปัตย์ขึ้นมาอีกเรียกว่า ยุวประชาธิปัตย์ (Young Deocrats) ดังจะกล่าวถึงบทบาทในบทต่อไป